

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Tertivs Et Qvartvs Decretalivm Libri continentur

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

De Voto, & Voti Redemptione. Tit. XXXIV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95279](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95279)

n. 10. Corral. in l. qui liberos, n. 112 ff. de ritu nupt. Padil.
in anth. res. que, n. 6. C. communia de leg. Couar. d. §. 6.
n. 13. Molin. de primog. lib. 1. c. 15. n. 3. Valasc. conf. 9. n. 9.
quod quidem adeo verum est, vt etiam filij sint spuri-
ij, eisdem alere non teneatur mater, nisi in sub-
sidium, vt docent Paleoth. de nothiis, & spur. c. 48. n. 3.
Gam. Lufit. decif. 304. n. 2. Valasc. d. conf. 9. 2. num. ult.
D. Barbol. d. p. 4. n. 67. quamvis Lara in d. l. si quis à li-
beris, §. idem rescripti. n. 3. §. si mater, n. 5. Abb. &
multi alij relati à Valasc. ubi proximè, cum communi
sententia constituant quod licet ad alendos filios le-
gitimos solus pater principaliter teneatur, in alendis
tamen spuris pater & mater simul concurrere debent,
quorum fundamentis responder Paleoth. ubi supra,
quicquid indistinctè loquatur Sanctarel. var. resolut.
quest. 33.

Et in etate tali, &c. Collige ex text. hoc quod nul-
lus debet morari apud illas personas, quæ vitæ, aut sa-
luti spirituali, aut temporali ipsius possint infidari,
argum. c. 2. de diuor. & cap. literas, ad fin. de restitut.
spoliar. & in filio, qui non cogitur, imò nec potest
cohabitare cum patre suspecto, & illum ad malos
mores inducente probat l. si lenones, C. de Episcopali
aud. & lenones, C. de spectacul. lib. 11. notant Gutier.
canon. lib. 1. c. 25. n. 19. Cabed. Lufit. decif. 99. n. 3. & 6.
part. 1.

Respondemus patri eundem puerum assignandum.]
Refert Azor. d. lib. 8. c. 11. quest. 7. turpia, & nefar-
ia esse pacta illa, vt suscepti liberi, si masculi fue-
rint, patris factam hæreticam profiteantur, si femi-
næ Catholicam matris Religionem teneant, &
colant.

In gloss. Insidentur, ibi, si verò vino patre questio
est, &c. Docet gloss. quod factio diuortio inter coniun-
ges licet iure Codicis in arbitrio iudicis, esset an apud
patrem, vel matrem liberi morari, ac nutriti debe-
rent, iuxta l. c. de diuortio facto, iure tamen nouissimo
Authenticorum decilum est vt si pater causam di-
uortio dedit apud matrem ad secundas nuptias non
venientem liberi communes morari, & educari de-
bent patris expensis; si verò culpa mulieris diuor-
tium fiat, aletur filius penes patrem impensis matris,
aut. si pater, ubi gloss. verbo maris, C. illo rit. gloss.
verbo alantur in aut. vt liceat matri, §. illud collat. 8.
gloss. verbo de materna in l. alimenta, C. de negot. gestis,
ubi Bart. n. 1. Paul. n. 3. Alex. n. 4. qui dicit communem
boer. decif. 17. n. 11. Syluest. verbo filij, n. 24. optimè
Lara in d. l. si quis à liberis, §. si mater, n. 11 cum seqq.
Gutier. canon. lib. 1. c. 24. n. 19. D. Barbol. in rubr. ff. soluto
matrim. p. 2. n. 53. Cabed. d. decif. 99. n. 6. quamvis Va-
lasc. post Salic. quem refert conf. 91. n. 10. veruòse con-
tineat matrem nullo puncto esse obligatam suis sum-
ptibus alere filios, etiam si causam diuortij præstaret,
dicens id nullo iure caueri; quia illa verba d. aut. si
pater, ubi matris locupletis expensis, non sunt in cor-
pore vnde fuerunt sumpta, imò fuerunt addita ab Ir-
nerio, quod quidem ante illum notauit d. n. 11. cum
seq. ubi optimè defendit communem sententiam, &
concludit verba illa, quæ fuerunt addita ab Irnerio
fuisse ex intentione & mente iuris Ciuilis de-
prompta.

In gloss. Post triennium, ibi, filius minor triennio
apud matrem debet alij. Notatur ad hoc, quod mater te-
netur filios triennio alere, vt per Cou. de sponsal. p. 2.
c. 8. §. 6. n. 13. Bernard. reg. 292. Ioan. Garc. reg. 308. Mo-
lin. de primog. lib. 2. c. 15. n. 1. Ioseph. Gonzal. var. quest.
c. 38. n. 31. Lancel. Gallia in consuet. Alex. in gloss. solidos,
q. 6. n. 142. in fine, Ioan. Garc. de expens. c. 3. ex mun. 29.
Lar. in l. si quis à liberis, §. mater, n. 1. cum seqq. ff. de li-
beris agnos. Menoch. de arbitr. casu 396. Don. à Fini.
Barbol. Collect. Tom. 11.

tom. 1. comm. opin. lib. 5. tit. 14. n. 5. pag. 753. Bellacomb
tom. 2. lib. 8. tit. 29. n. 2. pag. 404. Surd. de aliment. tit. 1.
q. 14. Molin. de instit. tract. 2. disp. 168. vers. mater, D.
Barbol. in rubr. ff. soluto matrim. p. 1. n. 18. Valasc. con-
sil. 92. a princ. Cardos. in praxi indicum, verbo alimenta
12. & verbo pater, n. 18. D. Marta in votis nouiss. decif.
voto 236. plures apud Cened. d. collect. 72. n. 3.

In gloss. Ad infidelitatis errorem, vltim. Notatur
ad hoc, quod quando alter parens infidelis est, tunc
infans, etsi triennio minor, est apud patrem fide-
lem educandus, & quamvis sit maior apud matrem
fidelem, vt per Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 731
n. 16. Paul. Comitol. respos. moral. lib. 1. quest. 125,
a princ.

De Voto, & Voti Redemptione.

TIT. XXXIV.

VPER hanc rubr. scripserunt Zabarel.
Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anch. Pa-
norm. Guillelm. Durand. in breuiario au-
reo fol. 108. Ioan. de Londris in breuiario
sanctorum Canonum, fol. 175. verso, Petr.
de Rauenna in compendio iuris Canon. Martin. Mesnart.
in epitome Decret. fol. 122. verso, Dan. Venator in ana-
lysi method. iuris Pontif. a pag. 476. Goffred. & Host.
in summ. huius rit. Alex. Callan. & Anastas. Germon. in
paratitlis ad quinque libros Decretal. sub hoc tit. nouè
Barthol. Carthagena in expositione titulorum iuris
Canon sub eod.

De materia huius tit. tractatum edidit Stunica, &
incidenter latè egerunt Sayr. in clau Regia, lib. 6. Azor.
instit. moral. p. 1. lib. 11. c. 13. cum seqq. Soar. de Relig.
tom. 2. tract. de voto, Ioan. Franc. Leo in thesauro fori
Eccles. p. 2. c. 11. Gutier. canon. lib. 2. c. 22. Valer. Regi-
nald. in praxi fori pœnit. tom. 2. lib. 18. n. 205. cum multis
seqq. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. nouissimè
Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum de tribus
votis solemnibus, lib. 1. de voto simplici in comuni.
Hieron. Roderic. in compendio quest. Regul. resol. 11.
de voto, Vincent. Filliuc. tom. 2. tract. 26. Basil. Pont. de
matrim. lib. 8. ex c. 8. Paul. Laym. in Theolog. moral. lib. 4.
tract. 4.

S V M M A R I V M.

- 1 Votis possunt elemosynis redimi, vel in aliud com-
mutari intercedente superioris auctoritate, &
iusta causa redimendi, vel mutandi.
- 2 Episcopi habent potestatem dispensandi in votis
quamvis nondum consecrati sint.
- 3 Archiepiscopus in suorum subditorum votis potest
etiam ante receptum pallium dispensare, non au-
tem in votis subditorum Episcoporum suffraga-
neorum.
- 4 Commutare votum in rem manifestè meliorem qui-
cunque propria auctoritate potest.
- 5 Causa exigitur dum commutatio non fit in rem eu-
dentè meliorem.
- 6 Voti in commutatione quoties incertum est an ea fiat
in id, quod est Deo gratius, auctoritas Prælati est
necessaria.

CAP. De Peregrinationis. I.

Alex. III.

Episcopus potest commutare vota, v.g. peregrinationis, & in commutando debet considerare qualitatem persone, & causam communicationis, & suo arbitrio iudicare an recompensatio sit melior, & Deo magis accepta, quam peregrinatio posita in infirmitate, vel diuitiis, vel alia causa probabili. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Bêtr. Host. Hentic. Anchar. Panorm. Vin. in ration. lib. 3. iuris Pontificij, pag. 317. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 491. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 19. c. 1.

Ad eius, qui presidet, pendet arbitrio, &c.] Intelligitur de Episcopo in sua diocesi, quia si Pontifex de se ipso loqueretur, potius diceret, à nostro pendet arbitrio; tum etiam, quia in omni proprietate verborum Episcopus præfatus dicitur in sua diocesi, cap. ad honorem, ibi, in partem solitudinis, de auctorit. & usu palij, præsertim quia quando in iure sermo est de propria Pontificis iurisdictione, vel ponuntur verba, quæ maiorem significant potestatem, ut in d.c. ad honorem, ibi, in plenitudine; vel additur, qui toti Ecclesie præfatus; & sic dicendum est in hoc text. agi de Episcopis; quia vero generaliter erat intelligendus, & respectu, scilicet de vnoquoque Episcopo in sua diocesi, idem text. usus est illo modo loquendi: & ita probat Episcopos habere potestatem dispensandi in votis, ut docent Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 6. c. 10. n. 3. Less. de instit. lib. 2. c. 4. dub. 13. à princ. & c. 42. dub. 12. n. 62. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 38. n. 6. late ego ipse de offic. & potest. Episcop. p. 2. alleg. 36. n. 4. Basil. Pont. de Sacram. Matrim. lib. 8. c. 8. n. 2. vbi n. 3. ampliat ad omnes alios quasi Episcopalem iurisdictionem habentes. Non obstat, quod quidam dicunt hunc text. non agere de dispensatione, sed de commutatione voti, ut existimant nonnulli citati à Soar. d.c. 20. n. 5. quia respondetur verum quidem esse interrogationem factam fuisse Pontifici de commutatione, seu de redemptione voti, & idem de commutatione etiam respondet, nihilominus tamen in fine ita concludit, & secundum hoc debet exinde dispensare, significans iuxta qualitatem negotij posse Episcopum dispensationem veluti veluti pura, vel miscendo commutationem pro ut iudicauerit expedire. Poteruntque Episcopi hac facultate uti quamvis nondum consecrati sint, dummodo sint à Pontifice confirmati, secus si solum electi, Less. d.c. 40. dub. 13. n. 100. vers. secundo, Sanch. d.c. 38. n. 7. Ego d. alleg. 36. n. 6. Archiepiscopus in suorum subditorum votis dispensare potest etiam ante receptum pallium, Sanch. d.c. 38. n. 8. non autem in votis subditorum Episcoporum suffraganeorum, Soar. d.c. 10. n. 8. Sayr. in clavi Regia, lib. 6. c. 11. n. 79. Anton. Gom. in Bullam Cruciate claus. 10. n. 58. Anil. de censur. p. 2. c. 7. disp. 1. dub. 10. & p. 7. disp. 10. dub. 6. post 1. conclus. notab. 2. Basil. Pont. d. lib. 8. c. 5. n. 9. Sanchez, d.c. 32. n. 11. vbi n. 16. resoluit Archiepiscopum posse ipsomet suffraganeos Episcopos liberare à votis dispensando cum eis; & num. 17. tenet Capitulum Sede vacante dispensare in omnibus votis, in quibus potest Episcopus, & num. 19. idem dicit de Abbatibus, & quibuscunque aliis Prælatibus habentibus diocesim sibi subditam cum iurisdictione quasi Episcopali, & citat Anton. Gom. d. claus. 10. n. 62. Soar. d.c. 10. n. 13. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 11. c. 19. q. 2. Sayr.

d. lib. 6. c. 1. n. 85. & plures alios, qui apud eum videri possunt.

Verum supradictam Sanchez sententiam, quæ concedit Archiepiscopis facultatem dispensandi cum Episcopis suffraganeis, nonnulli dicunt veram esse solummodo tempore visitationis, sed illam iure optimo reiciunt Soar. tom. 5. in 3. part. disp. 41. sect. 2. n. 12. & tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto, c. 10. num. 9. & Basil. Pont. d. lib. 8. c. 5. num. 11. ex ea ratione, quia tempore visitationis non potest suis suffraganeis dimissorias concedere, nec legitimare, ut Doctores docent: Facit quia in cap. fin. de censib. lib. 6. tantum conceditur potestas absolventi, non verò dispensandi, sunt enim istæ diuersæ potestates; sic pari modo Soar. d. lib. 6. cap. 11. num. 3. & Basil. Pont. d. cap. 5. num. 10. indistincte tenent Archiepiscopum non posse cum Episcopis suffraganeis dispensare, quia ex iure non constat hanc potestatem habere in Episcopos suffraganeos, nisi in certis casibus, iuxta text. in cap. pastoralis, de offic. ordin. tum etiam, quia ea potestas necessaria non est, si enim sermo sit de dispensationibus in legibus Pontificis, aut Concilij generalis, aut provincialis, neuter regulariter dispensare potest, & in eo casu in quo potest dispensare Archiepiscopus, potest & Episcopus cum suis, & quod erga alios potest, & in seipsum potest. Verum autem Archiepiscopus, vel Episcopus possit beneficium dispensationis impendere religionis exemptis, vide Molin. de iustit. tom. 4. tract. 3. disp. 61. n. 15. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 4. c. 39. n. 36. Basil. Pont. d. lib. 8. c. 5. n. 22. cum multis segg.

Vnde inferitur ex prædictis verbis, & contextu huius textus, quod nulla opus est superioris auctoritate ad commutandum votum in rem manifeste meliorem, sed quicunque potest propria auctoritate sic commutare; ut per Couar. in cap. quamvis patrum, p. 1. §. 3. n. 4. vers. ego verò, Iacob. de Graff. in auctis de cis. p. 1. lib. 2. c. 30. n. 1. & 5. Tolet. in summ. lib. 4. c. 18. num. penult. Petr. de Ledelma in summ. tom. 2. tract. 10. c. 8. in fine tercia partis, vers. vesta tratar de la commutation, Fr. Emman. in Bullam Cruciate, §. 7. n. 106. Anton. Gom. in eandem Bullam claus. 10. n. 112. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 6. punct. 7. col. 9. vers. hac ipsa ratione, Sayr. in clavi Regia, lib. 5. c. 12. n. 5. Hentij. in summ. lib. 5. de penit. c. 20. §. 5. & lib. 7. de Indulgent. c. 30. §. 5. Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 6. c. 48. n. num. 4. Less. de instit. lib. 6. c. 40. dub. 11. n. 87. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 11. cap. 18. q. 1. Ioan. Valer. de different. inter virumque forum, verbo solutio, differ. 1. late Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 4. c. 49. a princ. vbi n. 12. resoluit non posse propria vocationis auctoritate commutationem voti fieri in rem æquæ bonam, sed necessariam esse auctoritatem Prælati commutare potentis contra plures, quos citati in collect. ad cap. 4. num. 3. infra hoc tit.

Et causam commutationis.] Ergo causa exigitur dum commutatio non fit in rem euidenter meliorem, ut per Bejam respons. casuum conscient. p. 1. casu 49. vers. rum quia dispensatio, & p. 2. casu 9. Vinald. in caudalibro aureo, p. 3. cap. 14. num. 14. Soar. d. cap. 18. n. 9. Sayr. d. cap. 12. num. 25. Less. d. cap. 40. dub. 11. num. 96. Azor. d. c. 18. quæst. 3. Sanch. d. cap. 49. num. 14. etiam resolventes ad commutationem in euidenter melius nullam exigi causam, quod præ omnibus bene explicat Sanchez d. cap. 49. num. 15. vbi dicit text. in presenti, exigentem causam, intelligi dum commutatio non fit in rem euidenter meliorem, & num. 16. resoluit nullam quoque desiderari causam quando Prælati commutat votum in rem certè æqualem, iudicans probabiliter esse meliorem, aut dubitans

an melior sit, & num. 21. tenet non exigi causam obstantem executioni voti ad illud commutandum, de quibus omnibus vide Dianam *resolut. moral. part. 2. tract. 2. miscel. resolut. 10.* Quid autem nomine maioris, vel aequalis boni intelligatur in quod votum de more commutatur? vide Azor. *d. lib. 11. cap. 18. quest. 23.*

An recompensatio melior fuerit. Notatur ad hoc, quod quoties in commutatione voti incertum est an ea fiat in id, quod est Deo gravior, auctoritas Praelati est necessaria, ut per Valer. Reginald. in *praxi fori poenit. lib. 18. n. 348.* Sanch. *d. lib. 1. c. 49. n. 7.*

S V M M A R I V M.

- 1 Votum ultramarinum commutat Papa, in his maxime, qui in puerili etate obierunt.
- 2 Dispensari potest in votis puerorum ante pubertatem emissis alia causa non petita.
- 3 Vota a parentibus, & tutoribus irritari possunt, quae iuri, potestati, & domesticae gubernationi patris officiant.
- 4 Causa obstat ad voti dispensationem est quando votum leniter, & ex animi facilitate emissum est, non praemissa prudenti, ac matura deliberatione.
- 5 Votum in commutatione non est necessarium servare unitatem, aut similitudinem, sed sufficit votum reale in personale, & in reale commutari.

CAP. Venientis. II.

Papa dispensat in voto Hierosolymitano, propter facilitatem votantis, etiam si vouens dedisset alteri fidem eundi simul Hierosolymam, & commutat in elemosynas, & consultat ut vouens nutriat pauperem dum vouens vivit. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Imol. Anan. Buttr. Host. Henric. Anchar. Panorm. Vician. in *ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 318.* Alagona in *compend. iuris Canon. pag. 491.* remissive Ximen. in *concord. part. 1.* refertur ab Ant. August. collect. 1. *Decret. lib. 3. tit. 29. c. 2.* & est post Concil. Lateran. p. 50. c. 15.

Quod in etate tenera, &c. Notatur ad hoc, quod in votis puerorum ante pubertatem emissis potest alia causa non petita dispensari; quia semper iure optimo praesumi potest imprudentia, & lenitas in vouendo, eo quod impuberes maturo consilio careant, ita docet Sanch. de *Matrim. lib. 8. dist. 20. num. 1.* Unde posse ea vota a parentibus, & tutoribus irritari, quae iuri, potestati, & domesticae gubernationi patris officiant, ut in voto peregrinationis, quam non potest filius exequi sine magnis sumptibus, tenent Nauar. in *man. c. 12. n. 70. vers. octavo.* Azor. in *inst. moral. part. 1. lib. 11. c. 17. q. 7.* Sayr. in *clavi Regia. lib. 1. c. 10. num. 25.* Soar. de *Relig. tom. 2. tract. de voto. lib. 6. c. 5. num. 9.* Non obstat quod Pontifex in praesenti non dispensatione fuerit usus in eo voto pueri, sed commutatione, quia respondet Sanch. *loc. cit. in fine*, potuisse Pontificem ex causa dispensare omnino, sed misuisse commutationem aliquam, ne a suo stylo ordinario recederet, qui est partim dispensare, & partim commutare.

Facilitate potius quam ex arbitrio discretionis promissit. Notatur ad hoc, quod causa obstat ad voti dispensationem est quando votum leniter, & ex animi facilitate emissum est, non praemissa prudenti, ac matura deliberatione, ut per Abb. hic n. 3. Fr. Emman. in *summ. tom. 2. c. 92. num. 3. in fine.* Azor. *d. lib. 1. cap. 15.* Barbos. Collect. Tom. II.

q. 5. in fine. Valent. 2. 2. dist. 6. punct. 7. ad fin. Sanch. *d. dist. 20. n. 12.*

Quod idem votum elemosynis redimat. Ergo in votorum commutatione non est necessarium servare unitatem, aut similitudinem, sed sufficit votum reale in personale, & personale in reale commutari, ut per Soar. de *Relig. tom. 2. tract. de voto. lib. 6. c. 19. n. 16. & 17.* Sanch. in *praecepta Decalogi. tom. 1. lib. 4. c. 56. n. 24.* qui respondent c. 1. sup. hoc rit. dum significat votum peregrinationis, quod ex reali, & personali est mixtum, debere commutari in quid reale quando necessitas non cogit, continere consilium, & non praecceptum.

In gloss. Socy fideles, ibi, sed nunquid Papa potuit illum absolvere ab obligatione, quia socio tenebatur, &c. Respondet Tiraq. in *tract. res inter alios acta, in princ. vers. his contenti*, quod licet Papa non possit tollere ius alteri quassum ex iure naturali, tamen ubi illud ius venit non principaliter ex iure naturali, sed accessorie, & in consequentiam iuris Ecclesiastici, in quo Papa habet pleniorum potestatem, potest sublato principali etiam solo verbo ipsum accessorium, quod iuris est naturalis, tollere.

S V M M A R I V M.

- 1 Verba simplicia non faciunt quem ad votum obligari, nisi habeat animum illud adimplendi.
- 2 Propositum nullum quantumvis firmum aliquam voti obligationem inducit, nisi promissione firmetur.
- 3 Voti vinculo non adstringitur ille qui Deo aliquid promittit, vel vovit, cum in animo eius non sit se voto obligare.
- 4 Propositum quale voto sufficiat quando promissione firmatur, ostenditur.

CAP. Literaturam. III.

Proponens in animo fieri Religiosus, & cum hoc proposito dicit, non morabor diu in saeculo, non dicitur voluisse. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Buttr. Henric. Anchar. Panorm. Vician. in *ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 319.* Alagona in *compend. iuris Canon. pag. 491.* remissive Ximen. in *concord. p. 2.* refertur ab Ant. August. collect. 2. *Decret. lib. 3. tit. 21. c. 1.*

Collige ex text. nullum propositum quantumvis firmum aliquam voti obligationem inducere, nisi promissione firmetur, ut per Couar. in *cap. quantumvis pactum, p. 1. §. 3. n. 12.* Valent. 2. 2. dist. 6. q. 6. punct. 1. col. pen. in solut. ad 2. Azor. in *inst. moral. p. 1. lib. 11. c. 13.* quod est 1. de voto, q. 5. Sayr. in *clavi Regia, lib. 7. c. 1. n. 8. & c. 4. n. 6. & 12.* Sanch. de *Matrim. lib. 9. dist. 33. n. 19.* & in *praecepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 1. n. 20.* cum seqq. Votum enim inducitur ex verbis solemniter & deliberate emissis, Paul. Fusch. in *singular. utriusque iuris lit. V. sing. 50.*

In gloss. Proponens, ibi, & nemo se obligat nisi, qui animum habet se obligandi. Notatur ad hoc, quod ille, qui Deo aliquid promittit, vel vovit, cum in animo eius non sit se voto obligare, voti vinculo non adstringitur, ut per Sylu. in *sum. verbo iuramentum 4. q. 19.* Angel. verbo *votum 1. q. 7.* Nau. in *man. c. 12. n. 27.* Sayr. *d. lib. 6. c. 4. n. 4.* & agnoscit si qui vovet, nolit se voto obligare, Azor. *d. c. 13. q. 9.* Quale autem propositum voto sufficiat, quando promissione firmatur, vide Sanch. *d. c. 1. n. 22.* ubi n. 22. cum Azor. *d. c. 13. q. ult. resolut.* quando vouens habet animum promittendi, & se obligandi, non

663 autem

autem exequenda rei promissa, obligare votum, & n. 24. hinc dicitur minime esse votum, quando vouens non habuit verum promittendi animum, nec ex vi voti aliquam obligationem confurgere, sed esse quandam voti fictionem, & n. 26. tenet votum non obligare, quando vouens habuit veram promittendi intentionem, nec expressam intentionem se obligandi exclusit, at nec expressam, nec implicitam se obligandi intentionem habuit.

S V M M A R I V M.

1. *Votum omne mutabile est in votum Religionis.*
2. *Votum solenne Religionis extinguit omnia vota antea emissam, si vouens non exeat, sed proficiatur, & n. 4.*
3. *Votum non infringit, qui commutat in melius.*
5. *Professione Religionis obtinetur plenissima omnium criminum antea commissorum condonatio.*

C A P. Scriptura. IV.

1. **V**otum omne mutatur in votum Religionis, quia temporale obsequium mutatur in perpetuum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Hoff. Anchor. Hentric. Panorm. Vin. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 319. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 491. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 21. c. 2.

2. Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt, D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 1. 2. ad 1. & q. 189. art. 3. ad 3. & art. 8. ad 2. Sor. de instit. lib. 7. q. 4. art. 3. vers. 4. & q. 7. vers. 7. Natar. conf. 4. de Regular. in nouis. & in man. c. 12. n. 65. & 78. in fine. Conar. in cap. quamvis pactum, p. 1. §. 3. num. 4. vers. sexto, Petr. de Ledesma in summa. tom. 2. tract. 20. cap. 21. vbi de votorum commut. vers. digito lo secundo, Campanil. in diversorio iuris Canon. rubr. 12. c. 10. n. 2. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 1. c. 18. q. 1. vers. cap. i. tit. 7. Barthol. a S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 5. q. 313. Sayr. in clauis Regia, lib. 5. c. 8. n. 1. & lib. 6. c. 7. n. 2. & c. 12. n. 5. & 11. Barthol. de Vecchis in praxi obseruanda in admittendis ad Religionis statum nouit. disp. 13. dub. 4. a princ. Ludou. Miranda in man. Pralator. tom. 1. q. 25. art. 7. Petegrin. in comment. ad constit. Cleric. Regular. p. 2. c. 1. lit. C. §. 20. Hieron. Roderic. in comperid. quest. Regul. resol. 140. n. 6. latè, & eleganter Sanch. in precepta Decalogi, tom. 2. lib. 5. c. 5. n. 36. vbi n. 38. tenet ipso iure vota in saeculo facta censeri commutata in Religionis professionem; ac proinde absque alia commutandi intentione manere profitentem ab eis liberam, vt probat hic text. cuius decisio non innititur speciali vouentis intentione commutandi, sed solo privilegio afficiente, vt priora vota simplicia maneant ipso iure extincta emissio solemnium; quia cum omnia vota Deo promissa sint opera particularia, continentur eminenter in ipsa Religionis professione, per quam se; & omnia sua dedicat profitens diuino obsequio moriens priori vitae, & nihil, nec propriam voluntatem sibi reseruans, & n. 39. resoluit idem dicendum esse de votis tempore nouitatus emissis, & n. 40. idem pariter dicit de votis à professo emissis, & transeunte ad aliam Religionem strictiorem, in eaque proficiente, vel expulso in perpetuum, & propria sponte ingrediente, siue strictiorem, siue laxiorem, quamvis in fine consulat tutum remedium esse petere irrationem illorum votorum, & n. 43. quod omnia vota, siue personalia, siue realia, commutantur ipso

iure in Religionis professionem, quod etiam tenent Couar. vbi supr. Ludou. Miranda in man. Pralatorum, tom. 1. q. 25. art. 7. Nald. verbo votum, num. 50. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 1. n. 5. Barthol. de Vecchis d. dub. 4. num. 1. in fine, addit Sanch. d. cap. 3. num. 45. votum reale remissum non solum Deo, sed intimatum parti, vt ab ipsa acceptetur, & ita coniunctum cum promissione illa parti facta non posse in Religionis professionem commutari, quia tunc est ius ipsi acquisitum, & ita cessat commutatio in melius, & n. 47. pariter ob eandem rationem resoluit heredem obligatum ad realia defuncti vota persoluenda non eximi Religionis professione, sed obligationem illam ad eius heredem transire, & n. 50. docet votum subsidij Terrae sanctae commutari in professionem non solum quoad illuc etiam laborem, sed etiam quoad illius subsidij expensas, quod etiam tenent Soar. & Ludou. Miranda dictis locis, ac Barthol. de Vecchis d. dub. 4. n. 6. quauis Angel. verbo votum 4. n. 2. Syluest. eodem verbo 3. q. 7. dicto 3. Nald. d. n. 50. existimauerunt votum professionis Terrae sanctae commutari in professionis votum quoad peregrinationem, secus verò quoad id, quod proficiens vult dare in subsidium directè Terrae sanctae.

Notari etiam solet hic text. ad hoc quod votum non infringit, qui commutat in melius, vt per Ioan. Valer. de differentiis inter vtrumque forum, verbo solutio, different. 5. idem si commutatio voti fiat in bonum euidenter aequale, vt tenent Fernand. in examini Theolog. moral. p. 1. c. 6. §. 11. num. 2. Bonacin. de legib. disput. 4. quest. 2. puncto 7. §. 3. num. 8. Diana resol. moral. part. 2. tract. 2. miscel. resol. 9. licet alij magis communter existimant communicationem voti in bonum aequale non posse fieri propria auctoritate vouentis, vt per Soar. de Relig. tom. 2. lib. 6. cap. 19. num. 3. Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 49. n. 12. Filliac. tom. 2. tract. 26. cap. 10. n. 283. Malder. in 2. 2. tract. 10. cap. 5. dub. 11. Valer. Reginald. in praxi fori penit. tom. 1. lib. 18. n. 249. Molfes. in summa Theolog. Moral. tom. 1. tract. 11. c. 15. n. 97. Raph. de la Torre in 2. 2. tom. 2. q. 88. art. 1. 2. disput. 5. n. 12. quodque probabilius indicant supr. cap. 1. num. 4. An post commutationem aliquis voti licitum sit vouenti redire ad prius votum, etiam si commutatio facta fuerit in melius; Vnde Dianam vbi supr. resol. 8. vbi affirmatiue resoluit, nisi vouens acceptaret commutationem in melius bonum, & id consule faceret ad maiorem Dei cultum augendum.

In perpetuum noscitur Religionis obseruantiam, & c. Secus si exeat, & non proficiatur, vt per Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloss. 8. n. 33. & 34. Azor. d. lib. 1. c. 2. §. 6. & seq. Sayr. d. lib. 6. c. 9. n. 15. Sanch. de Matrim. lib. 1. disp. 34. n. 16. & in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 16. n. 7. a. u. m. segg.

An autem per simplicia vota emissam in Societate Ies. v. aut coadiutorum formatorum post biennium nouitatus vota antea facta extinguantur? vide Sanch. vbi supr. num. 54. vbi affirmat non distingui, sed suspendi, ita vt non obligent dum hic in Societate perseuerauerit; at expulsi ab ea ante professionem solemnem, tenebitur ad illa: & idem docet de votis emissis post dicta biennij vota in eadem Societate facta, quia per ea non fit professio solemnium, nec vouens traditur irrevocabiliter, sed cum conditione dum à Societate expulsus non fuerit: quod ipsemet limitat num. 55. cum segg. nisi quis vota omnia vellet commutare in dicta vota simplicia post biennium facta, si enim hunc animum habuit, manet omnino liber ab illis, ita vt expulsus postea non reuincatur.

In

In gloss. *Temporale obsequium*, ibi. *Et ita est argum.* quod intranti *Monasterium non est imponenda penitentia pro peccato ante commissio*. Notatur ad hoc, quod per Religionis professionem obtinetur plenissima omnium criminum antea commissorum condonatio, ut per D. Thom. in 4. diff. 4. q. 3. *quæstione* 3. ad 3. & 2. 2. *quæst. ult. art. 3.* ad 3. Sylvest. *verbo Religio* 2. n. 9. Ant. Cuch. lib. 3. *instit. maior. tit. 1. n. 50.* Emman. Sa *verbo Religio*, n. 17. Nauar. *de Indulg. notab.* 20. n. 17. & *comm.* 2. de *Regul.* n. 60. Platum *de bono statu Religiosi*, lib. 1. c. 13. per totum. Et Emman. *quæst. Regul.* tom. 2. q. 37. art. 1. Azor. d. p. 2. lib. 12. c. 5. q. 1. Barth. à S. Faulst. d. lib. 5. q. 15. cum *segg.* latè, & eleganter Sanch. d. c. 5. n. 2. ubi n. 7. dicit non id professioni tribuendum esse quod tribuitur Baptismo, & n. 5. aliter hanc condonationem non obtineri quoties professio illa renouatur, sed sola prima vice quæ emissa est, & n. 6. docet hanc plenissimam condonationem obtentam per professionem non esse veram Indulgentiam plenariam.

SUMMARIVM.

- 1 Voti ultramarini executio potest auctoritate Papæ ex causa differri.
- 2 Papa habet potestatem dispensandi in votis propria, & vera dispensatione relaxante voti vinculum, quod ea sublata verè obligabit.
- 3 Papa an possit in lege diuina, & naturali dispensare ostenditur, & n. 4.
- 4 Dispensatio cuiuscunque in voto, vel iuramento concessa, absque causa est irrita, declarando ut ibi.

CAP. Non est. V.

Innoc. III.

1 Votum ultramarinum de licentia Papæ differri potest ex causa iusta. Colligitur ex Ordinari. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Borr. Henric. Anchar. Panorm. Viu. in *ration. lib. 3. iuris Pontif.* pag. 320. Alagona in *compend. iuris Canon.* pag. 492. remissum Ximen. in *concord. p. 1. & 2.* referatur ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 3. tit. 26. cap. 1.

2 Auctoritate Sedis Apostolicæ distulit adimplere. Notatur ad hoc, quod Papa habet potestatem dispensandi in votis propria, & vera dispensatione, relaxante voti vinculum, quod ea sublata verè obligabat; id docent Soar. de *Relig. tom. 2. tract. de voto*, lib. 6. c. 9. à n. 6. Sayr. in *clau. Regia*, lib. 6. c. 11. n. 9. Valsq. 1. 2. q. 97. art. 4. diff. 178. n. 10. cum *segg.* Less. de *instit. lib. 1. c. 46. dub. 12.* n. 98. & plures alij, quos refert, & sequitur Sanch. de *Marrim. lib. 3. diff. 6. n. 1. & in præceptis Decalogi*, tom. 1. lib. 4. c. 30. à n. 5. Verum nonissime Basil. Pont. in *suo tract. de Sacram. Marrim.* lib. 3. c. 2. n. 8. in hæc verba: Et quamvis Thom. Sanch. lib. 4. *sum. c. 37. n. 14.* velit in vota & iuramenta propriè dispensationem cadere, & relaxari ius diuinum, & naturale, neque verum est, neque intelligi potest, quod ita demonstro. Quia vel tollitur, & relaxatur obligatio naturalis manente in vno voluntate vouendi, & in Deo acceptandi; & hoc, non quia est impossibile velle Deum acceptare promissionem, aut ratam manere acceptationem à Deo factam, & aliàs relaxari obligationem, & non manere, ut satis constat, nam positus illis extremis, non potest non confurgere obligatio, neque vlla potentia impediri. Aut relaxatur ablata eius acceptatione à Deo

facta, & remissa, & sic incidit in nostrum explicandi modum, scilicet ideo cessare obligationem, voti, seu iuramenti, quia fit remissio eius promissionis ex parte eius cui promissio facta est, quem etiam explicandi modum sequuntur Soar. de *legib. lib. 2. c. 14. num. 5. & tom. 2. de Relig. lib. 6. de voto*, c. 9. n. 15. Gabr. Valsq. *tom. 2. in c. 2. diff. 179. c. 2. Less. lib. 2. de instit. c. 14. dub. 12.* n. 94. Hæc Basil. Pont. d. n. 8. ubi n. 9. cum Soar. d. c. 14. n. 11. contra Valsq. d. diff. 179. c. 3. in fine, existimat si propriè & in rigore loquamur hanc remissionem voti, & iuramenti obligationis non esse dispensationem iuris, sed tantum appellari dispensationem, quia fit per quandam remissionem, quare potius videri relaxationem, vel dispensationem facti, non iuris. Cur autem possit Papa obligationem voti, quæ alioquin iuris diuini est, relaxare, in dubium reuocari solet, sed facili negotio respondetur Pontificem verè, & propriè prædictam obligationem tollere, & in ea dispensare nomine ipsius Dei creditoris, cui obligatio fuit quæsitæ, etenim cum plures possint dari iustæ causæ ob quas ius illud competens Deo ex prædictis actibus remitti oporteat, rectè fit, ut sicut quicunque creditor humanus ius sibi debitum remittere potest, ex *reg. l. iniusto*, ff. de *regulis iuris*, & l. penult. C. de *pañis*, ita Deus ius sibi ex iuramento, & voto quæsitum remittere potest, unde cum lege ordinaria illius revelationem non habeamus, oportuit ut in terris esset aliquis, qui tanquam Vicarius Dei eius nomine talem faceret remissionem, & iuxta hanc resolutionem intelliges Papam verè, & propriè dispensare in votis, & iuramentis, prout resoluunt Soar. d. lib. 6. c. 9. n. 15. cum *segg.* Less. d. dub. 12. n. 99. Aliter tamen, & non ineptè hoc explicat Basil. Pont. d. c. 2. n. 11. ubi in hæc verba: Hinc etiam constat secundò qua ratione fiat dispensatio in voto, vel iuramento. Hæc enim sunt ex iis, quæ ex hominum arbitrio pendent & consensu, & ita in illis non relaxatur obligatio legis naturalis directè quod propriè dispensatione fit: sed remittitur debitum istud ex humano consensu nomine Dei, cui ea promissio facta est, & est pars illius obligationis. Concessit enim Deus Pontifici, ut ipse debita remittat rationabili ex causa, quod explicabo postea, & sicut me cedente alterius hominis promissioni, cessat etiam promissionis obligatio, sic etiam Deus in quantum illi debitum est, quod voto fuit promissum. Unde non dispensat Pontifex nomine Dei lege naturali, sed remittens debitum, & ius ad remissionem, tollit obligationem. Quam potestatem propter multa inconuenientia vitanda credimus à Deo concessam esse Pontifici, ut suo nomine remittere eam promissionem possit, quem explicandi modum sequuntur Soar. Valsq. Less. *citatis locis*, quos reiecit Thom. Sanchez sine villo fundamento.

In gloss. *Auctoritate*, ibi, & de iure naturali non videtur. Vtrum autem Summus Pontifex possit in lege diuina, & naturali dispensare, grauis est quæstio, in qua aliqui Theologi distinguunt inter leges diuinas, quæ obligant mediante facto humano, prout sunt illæ, quæ iubent, vota, iuramenta, matrimonia & similia obseruari, & inter illas, quæ obligant per se immediate, prout sunt leges, quæ de Baptismo, Confessione, & de præceptis Decalogi, & similibus agunt, ut videlicet in prioribus libere dispense Pontifex irritando factum illud unde obligatio peruenit, in posterioribus verò minime, quæ resolutio colligitur ex traditis à Soc. lib. 7. de *instit. q. 4. art. 1. Cou. in c. 2. n. 12. de testam. Mich. Medina lib. 5. de continentia Sacerd. c. 50. & aliis pluribus, quos refert, & sequitur Sayr. d. lib. 6. cap. 1. n. 10. cum duobus *segg.* noue Ioan. Valer. de differentiis inter vtrumque forum, verbo *dispensatio*, differ. 6. n. 1.*

Videmus hæc resolutio non videtur admittenda; & eam reprobat Azor. d. p. r. lib. 6. c. 1. q. 4. Soar. d. c. 9. n. 14. Less. d. dub. 2. n. 98. & merito, quia licet obligatio voti, & iuramenti ex parte hominis sit humana, ex parte tamen Dei est divina, quatenus voluntas divina ad illam acceptandam concurreat; igitur non potest homo in illa obligatione à Deo iam acceptata dispensare, auferendi illam quin dispenset in iure divino. Vnde Basil. Pont. d. lib. 8. c. 2. n. 4. cum Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 6. n. 4. Soar. de legib. lib. 2. c. 1. n. 5. & Vasq. d. disp. 179. c. 2. & aliis pluribus per illos citatis, asserit nullam esse potestatem in Ecclesia, neque ordinariam, neque delegatam ad dispensandum in præceptis iuris naturalis, aut divini naturalis, quorum obligatio est absoluta independens ab hominum consensu, iuxta sensum explicandum per illum eod. c. 2. n. 2.

4 Quare melius dicendum puto, quod quamvis non possit Summus Pontif. dispensare in legibus divinis, potest tamen declarare, seu interpretari in aliquo casu particulari deficere obligationem ipsarum, aut quia maius bonum ex earum observantia impeditur, aut aliquod grave damnum sequitur, quæ quidem interpretatio Pontifici neganda non est, alias enim non dedisset Christus dominus sufficientem potestatem ad suæ Ecclesiæ gubernationem, contra illud: Deus & natura non deficiunt in necessariis, & licet nonnulli Doctores, quos citat Soar. d. c. 9. n. 2. confundant hos terminos, nihilominus tamen inter se maxime differunt, etenim dispensatio tollit subditum, & eximit à legis obligatione; interpretatio verò per quandam æquitatem, seu epixiam declarat cessare in tali casu obligationem legis, & ita Doctores Theologi hanc interpretandi, non verò dispensandi potestatem circa leges divinas tribuunt Summo Pont. Cou. de sponsalib. p. 2. c. 6. §. 9. n. 2. & in reg. peccatum, p. 2. §. 1. n. 3. Hoied. de incomp. benef. p. 2. cap. ult. n. 5. in fine, & plures citati à Sayr. d. lib. 5. c. 11. n. 9. & à Sanch. de Matrim. lib. 8. Quo fit eum Pont. aliquid etiam sub nomine dispensationis concedit, quod prima facie divinis præceptis videtur adversari, provt est in voto tam simplici, quam solemn. in iuramento, in residentia Prælatorum, in pluralitate beneficiorum curatorum, in Matrimonio rato, & aliis similibus, debemus intelligere dari ibi veram, & propriam solummodo declarationem, quam licet non faciat expressis verbis, facta tamen concessionis declarat generale præceptum legis divine in eo casu non habere locum. Quia verò leges humanæ etiam prohibent illud, quod divine, dicendum est Pontificem verè, & propriè dispensare in his legibus humanis, quia non desinunt obligare, quamvis earum ratio cessat in casu particulari, iuxta l. prospexit, ff. qui, & à quibus Clement. ad nostrum, vers. secundo, de heret. optime Couar. d. §. 9. n. 8. vnde respectu iuris divini declaratio, respectu verò iuris humani, propria dispensatio erit.

5 In ead. gloss. ibi, Nisi sub sit infra causam dispensandi, Notatur ad hoc, quod dispensatio cuiuscunque, etiam Summi Pontificis in voto, vel iuramento concessa absque causa est irrita, vt per Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 17. n. 3. Fr. Emman. q. Regul. tom. 3. q. 46. art. 5. Valer. Reg. in praxi fori pontif. lib. 18. n. 341. quod quidem generale est in omnibus dispensationibus factis ab inferiore circa leges superiorum, v. g. à Pontifice circa leges divinas, seu ab Episcopo, aut alio simili circa leges Pontificias, in neutro enim foro dispensatio valebit sine iusta causa concessa, nec dispensatus erit tutus in conscientia, si intelligat causam esse iniustam; ita resolvunt Innoc. in cap. cum ad Monasterium, n. 4. de statu monach. & in cap. dudum, il. 2. de elect. receptus communiter secundum Felin. in cap. pestulasti,

n. 13. & in cap. ad audientiam, il. 2. n. 4. de rescript. post alios Cou. de sponsal. p. 2. c. 6. §. 9. n. 11. Nau. in manual. prelud. 9. n. 13. Sot. de instr. lib. 1. quest. ult. art. ult. vers. postremo, Mench. illustr. c. 28. à n. 16. Hoied. de incomp. benef. p. 1. c. 19. n. 17. Rip. lib. 2. respons. c. 30. Rebuss. in praxi tit. de dispens. n. 52. Soar. de Sacram. q. 72. art. 31. disp. 36. sect. 2. vers. tertia pars, & de Relig. tom. 1. tr. 2. lib. 2. c. 3. n. 3. post multos, quos refert Sayr. lib. 5. c. 8. n. 12. Less. d. dub. 13. n. 101. & seq. Salas de legib. disp. 1. sect. 4. n. 30. Soar. eod. tract. lib. 6. c. 18. n. 7. nominatim Basil. Pont. de Sacram. Matrim. lib. 8. c. 14.

S V M M A R I V M.

- 1 Ecclesia compellit heredem laicum per excommunicationem, & bonorum subtractionem ad executionem voti ultramarini ad quod se obligavit pro defuncto.
- 2 Doctores referuntur de materia, & intellectu huius text. agentes.
- 4 Declaratur text. in presenti, & n. 5. & 9.
- 6 Voti realis obligatio potest transire in heredem extraneum, & voluntarium sub ratione obligationis iustitie.
- 7 Legitima filiorum onus etiam pium non potest pater imponere nisi prahabita filij acceptatione.
- 8 Heres expressa defuncti iusta sibi legitime incumbens monitus non adimplens intra tempus à iure statutum priuatur ipso iure emolumento, etiam prælegatorum sibi competente ex hereditate, videlicet testamento eiusdem defuncti.
- 10 Papa universalis Pastor crediti sibi à Deo omni curam gerens in ordine ad finem supernaturalem, & bonum Ecclesiæ potest Regem regno priuare.
- 11 Papa in casibus, quibus Reges deponere, aut priuare potest, nonos constituere in preiudicium legitimi successoris non valet, & n. 14.
- 12 Proximitas quoad Regni successionem attendenda respectu ultimi possessoris, & n. 16.
- 13 Successor in Regno illud non accipit ab ultimo possessore, aut alio quolibet anteriori, sed tota eius successio referenda est ad ipsam Rempublicam.
- 15 Papa potest Regem Regno priuare, & extraneo adjudicare ubi ex circumstantiis occurrentibus apparuerit sic expedire bono spirituali totius Regni, & conservationi Religionis.
- 17 Maioratus in successione proximitas gradus attenditur respectu ultimi possessoris, quod etiam in quibuscunque aliis fideicommissis familia, vel agnationi relicto locum habet.
- 18 Regni successio de se non iure habitario, sed sanguinis defertur ex mun. seqq. & n. 19.
- 20 Declaratur text. in cap. grandi, de suppl. negl. lib. 6.

CAP. Licet. VI.

Hæres quando promittit explere votum ultramarinum defuncti, potest compelli excommunicatione, & privatione hereditatis etiam Regni ad explendum votum, provt in hoc text. Papa compellit Regem Vngariæ. Colligitur ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabarell. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butt. Host. Anchar. Hentic. Panorm. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 320. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 492. remissive Casal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 26. cap. 2.

Difficilis

Difficilis est hic text. variisque patitur intellectus, quos referunt pro suis viribus late explicantes Conar. in cap. si heredes, ex n. 9. de testament. Molin. de primog. lib. 1. c. 9. a n. 3. vers. nec his obstat. Xuar. in repet. l. quoniam in prioribus, in princip. n. 20. C. de inoffic. testam. vbi in addit. Iacob. Valdes. integrum text. & eius materiam late explicantem, Perez l. 2. vers. nec obstat, tit. 1. lib. 5. Ordin. pag. 120. & tit. 6. pag. 174. Capyc. decis. 121. ex n. 2. Mich. Pelaez de maior. p. 2. q. 4. illat. 1. num. 8. Ioan. Laceriel. lib. 3. de primog. q. 6. Didac. Lopez Stunica de voto, q. 4. ex n. 50. Peralta in l. 3. §. qui fide commissam, ex num. 8. ff. de hered. instit. Spin. in speculo testament. gloss. 39. princip. a n. 3. & a n. 68. & gloss. 28. princip. a n. 61. vers. qualiter igitur, Ioan. Garc. de expens. cap. 16. n. 32. & 33. Quoad verum quotid. c. 32. n. 4. Auendan. l. 40. Tauri, gloss. 1. n. 76. cum seqq. vbi quinque intellectus ad hunc text. præstat. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 626. sub n. 8. Soar. de Relig. tom. 2. tract. 6. de voto, lib. 4. cap. 10. n. 12. Castill. controuer. iuris lib. 3. c. 19. a num. 119. Marc. Anton. Genues. in practica. Ecclesiast. quest. 44.

3. Cum Rex Hungariae pater tuus. Hic fuit Bela tertius Hungariae Rex, ad cuius filium Andream cognomento Hierosolymitanum summus Poma Innoc. III. conscripsit hunc text. ut refert Tiraq. de iure primog. in præfat. n. 6.

4. Commiserit tui fidei exequendum, &c. Pro intellectu huius text. in prima eius parte advertendum est Regem Hungariae, de quo hic, votum vouisse Domino Hierosolymitanam provinciam visitare in forti militum manu id est, cum militibus secum ferendis, non in proprio famulatu, sed in auxilium, & subsidium belli illius, & ita votum mixtum emisisse, partim scilicet personale dum refertur ad illam eundem, peregrinandi, & visitandi actionem personalem; partim vero reale, dum scilicet refertur ad sumptus reales, qui faciendi essent in illis militibus alendis, & in aliis eorum oneribus in itinere, & in bello supportandis, iuxta resoluta per Molin. d. disp. 626. sub n. 8. Soar. d. lib. 4. c. 10. n. 11. Castill. d. c. 19. sub n. 24. advertentes præcipue Soar. ut hoc votum, aut aliud simile mixtum, & ita partim reale formaliter dici possit non sufficere quamlibet mixturam, sed illam solum, quæ per accidens contingit, nempe ex intentione vouentis volentis eam æquæ principalem esse in voto, ac ipsum opus personale in eo permixtum, ut contingit in huius Regis Hungariae voto, cuius oblatio pro ea parte, quæ iuxta accidentalem, mixturam realis erat, potuit durare in heredes transitura de se quamvis à vouente, utpote mortuo non posset adimpleri pro ea parte, quæ erat personalis, nam cum illa duo, videlicet opus personale, & reale in voto deducta fuerint æquæ principaliter, & ita licet fuerint in eo coniuncta, tamen neutrum eorum fuerit accessorie conexum, consequitur quod eorum quodlibet tanquam per se stans constituit virtualiter votum diuersum, & distinctum, ac proinde licet aliud, nempe personale, nequeat impleri, tamen implendum est, quod potest, nempe reale.

5. Volens igitur prædictus Hungariae Rex in extremis agens, ut obligatio sui voti post mortem suam ab heredibus suis adimpleretur in totum, id est, non solum pro ea parte, quæ realis erat, & adhuc durabat iuxta supradicta, sed etiam pro ea, quæ erat personalis, & ut talis per eius mortem expirabat, & ita absque ulla diminutione etiam ex legitima ipsius filij si opus esset eandem obligationem filio iniunxit, & ab eo voluntariam acceptionem, & celeris implementi promissionem assumpto per ipsum filium Crutis signaculo expostulavit, & eum in eundem finem

fecit heredem bonorum suorum patrimonialium, eoque, ut par est credere, reliquit facultates ad eiusdem voti implementum competentes, & ipsammet copiam pecunie, quam forte ad illud ipse Rex in vita parauerat, ut aduertunt Molin. d. disp. 626. n. 8. Castill. sub d. n. 24. col. 1. in princ.

Vnde licet huiusmodi voti oblatio, qua parte realis erat, posset transire sub ratione obligationis iustitiæ ipso iure ex vi hereditatis receptæ in heredem extraneum, & voluntarium, tum ex generali reg. text. in l. heres in omne, ff. de acquir. hered. & in l. nihil 24. ff. de reg. iur. tum ex aliis adductis per Soar. d. lib. 4. cap. 11. a num. 5. ac proinde pro ea parte, qua prædicta voti obligatio erat personalis si testator excitans, ut ita dicam, eiusdem voti naturam eidem heredi votum huiusmodi iniunxit in vim conditionis, ut omnes fatentur, & constat ex ordinariis conditionum regulis, de quibus in l. cedere diem 21. ff. de verbor. signif. & in l. si heredi 5. ff. de condit. instit. in specie Soar. d. c. 11. num. 3. Intelligens tamen prædictus Rex Hungariae quod licet hæc omnia ita seruanda sint respectu heredis extranei voluntarij, & etiam in bonis filio ultra legitimam à patre relictis, ut per Xuar. in d. l. quoniam in prioribus, ampliat. 6. & Molin. d. lib. 2. c. 1. n. 29. per text. in l. scimus, §. cum autem, C. de inoff. testam. non poterat tamen eius voti obligationem, nec tanquam realem, nec tanquam personalem quantumvis piam imponere filio suo etiam heredi quoad legitimam, iuxta reg. text. in l. quoniam in prioribus, C. de inoff. testam. iunctis iis quæ ad eandem regulam in oneribus etiam piis ampliandam resoluunt Zabarel. Abb. Imol. & Barbat. a n. 10. in cap. si heredes, de testament. vbi Conar. sub num. 9. col. 2. Lacer. de primog. lib. 3. q. 6. Tiraq. de pia causa in præfat. n. 28. Valasc. de partit. c. 19. num. 38. Costa in c. si pater, verbo Trebellianica, num. 7. de testam. lib. 6. Craff. in §. legitima, quest. 39. num. 20. & quest. 46. & in specie huius text. obseruant Molin. de primog. lib. 1. c. 9. n. 6. alt. Molin. d. disp. 626. num. 9. col. 2. Castill. sub d. num. 24. idem i. Rex acceptionem voluntariam filij modo supra relato expostulavit, ut præhabita filij acceptione eum posset etiam in legitima gravare, quod per illum hoc modo fieri posse tenent Molin. de primog. lib. 2. cap. 1. in fine, alt. Molin. d. disp. 626. num. 9. colum. 2. Castill. d. c. 19. sub num. 14. col. 3. & satis sentit Craff. §. legitima, q. 39. sub num. 2.

Et hereditatis emolumento priuatis. Notatur ad hoc, quod hæres expressa defuncti iussu sibi legitime incumbentia monitus non adimplens intra tempus à iure variè statutum, & relatum à Conarr. in cap. 2. a princip. de testament. priuatur ipso iure emolumento etiam prælegatorum sibi competente ex hereditate, vel testamento eiusdem defuncti, iuxta reg. text. in authent. hoc amplius, C. de fideicom. & in authent. de Ecclesiast. tit. §. si quis autem, collat. 9. quæ quidem regula recipitur etiam de iure Canonico, iuxta text. in d. c. si heredes, iuncto intellectu plurimorum, quos refert, & sequitur Couar. ibid. a n. 5. Padil. in d. authent. hoc amplius, n. 2. Gregor. l. vlt. gloss. penult. tit. 10. p. 6. dummodo tamen ipsa priuatio si non accedat acceptatio filij, aut non percipit à defuncto patre bona ultra legitimam, locum non habeat in ipsa legitima, quantumvis onera expressè iuncta pia sint & ex voto precedenti, vel nisi filius prædicta onera acceptauerit iuxta supradicta, quo capite acceptionis filius in hoc text. priuatur omni emolumento sibi promittente ex paterno testamento, quia supposita sua acceptione absoluta tenebatur etiam cum damno legitimæ adimplere onus, & oblationem voti, de quo ibi. Qua etiam ratione idem filius priuari in hoc text. potuit.

REBOSA
Ius Can.

233
GV
18

potuit ducatu si habitus fuit, & noniter institutus ex dispositione, & iudicio paterno reuocabili usque ad mortem, vt ad hunc text. intelligit bene Molin. Theolog. d. n. 9. col. 2. in med. & post Host. Ioan. Andr. & alios Castil. sub d. n. 24. col. ult.

9 In Regno Hungariae competebat, &c.] Pro intellectu huius text. in 2. part. in qua agit de filio primando Regni successione, propterea quod non impleuit votum paternum, aduertendum est praedictam voti iniunctionem filio factam à Rege Hungariae, & acceptationem eiusdem voti, de qua hic, contigisse solum cum filio ipsius secundogenito, non verò cum primogenito qui eidem in Regno Hungariae successit, vt constat ex integra huius text. relata per Concilium ibid. & in tom. 2. operum Innocent. lib. 1. epistolarum. epist. 10. & post Panorin. in hoc text. agnoscit Molin. d. dist. 626. sub num. 3. col. 2. & 3. Castil. sub d. n. 24. post Hostiens. hic col. 4. & Ioan. Andr. col. 2. & 3. Butr. num. 16. in fine, ac Zabara. num. 4. oppo. 2. Secundum quam huius text. integram Rex habebat tres filios, quorum primogenitus successit in Regno absque vlla praedicti voti iniunctione, & acceptatione, & secundogenitus successit in bonis patrimonialibus eiusdem patris, in quibus ab eo institutus fuit, & rursus successit in praedicto voto quoad obligationem iustitiae sui respectu ex eo dimanantem, Caterum post mortem patris coacta militum copia cum Hierosolymitanum iter arripere, & contra inimicos Crucis bellum dirigere, ac tandem votum suum ne dam paternum implere simulasset, tamen eius oblitus in fratrem suum primogenitum, & Regnum Hungariae conuertit iniuste aciem bellatorum, & multa contra Regem fratris serenitatem commisit cum magno hostium Fidei augmento, & Ecclesiae detrimento, cui pro Catholica Religione, & communi bono expediebat, vt terra illa sancta ab infidelibus vendicaretur propter periculum fidelium ibi degentium, & deuotionem illuc peregrinantium, ita ex dicta integra colligunt Molin. d. num. 9. col. 2. Iacob. Valdes. in addit. ad Xuar. in d. l. quoniam prioribus, & ad rem, qui est, n. 26. pag. 28. Castil. sub d. n. 24. col. 4. in med.

10 Summus igitur Pontifex Innocent. III. vniuersalis Pastor crediti sibi à Deo onus curam gerens in ordine ad finem supernaturalem, & bonum Ecclesiae, ac pacem Hungariae Regni, vt habetur in integra relata à Valdes. loco proxime citato, iuncta reg. text. in c. quemadmodum, de iureiur. ibi, turpius eiicitur, &c. potuit in presenti, filium secundogenitum praedicti Regis Hungariae priuare successione eiusdem Regni sibi competente iure genitura, si frater primogenitus Regni successor sine prole decederet, vt obleruant Molin. d. num. 9. col. 2. ante finem, Castil. d. num. 24. col. 4. in med. provt etiam secundum eandem resolutionem procedunt plurimae depositiones, quas Summi Pontifices fecerunt, tum Imperatorum, vt in c. ad Apostolicam, de re iudic. lib. 6. & in aliis exemplis adductis per Cardin. Bellarm. controu. 2. generali de Romano Pontif. lib. 5. c. 8. & per Modern. de iurisdict. part. 1. c. 23. & per Soar. de defensione fidei lib. 3. c. 23. num. 14. tum etiam Regnum, vt in cap. alius 15. quest. 6. & in aliis exemplis adductis per Cardin. Bellarm. Modern. & Soar. dictis locis.

11 Et Regnum ipsum ad minorem fratrem tuum, &c.] Ergo Summus Pontifex in casibus, quibus Reges deponere potest, provt numero praecedenti demonstraui, aut priuare possessorem delinquentem, non potest novos reges constituere in praedictum legitimi successoris, vt docent Molin. de primogen. lib. 4. cap. vltim. num. 37. alt. Molin. de iustitia, tract. 2. disp. 29. versic. ex dictis Soar., quicquid dicant Palat. de ob-

uentione Regis Navarrae, part. 5. §. 7. & Gregori. Lopez l. 2. verbo no auendo, tit. 1 §. part. 2. aliter enim iam huiusmodi successor grauarietur ex delicto Regis possessoris, contra reg. non debet, de regulis iuris in 6. iuncta reg. text. in l. 3. ff. de interd. & releg. cum similibus late adductis per Anton. Gom. l. 40. Tauri, n. 91. secundum quam delictum possessoris non praedictat successoris in iis, quae huic non ab illo, sed aliunde obueniant, prosequuntur Sacment. select. lib. 3. cap. 4. n. 3. & Spin. in speculo testament. gloss. 19. num. 45. licet enim proximitas quoad Regni successionem attendenda sit respectu ultimi possessoris, vt habetur apud Castellam. l. 2. tit. 1 §. part. 2. & l. 9. vers. la primera, tit. 1. ead. p. 1. vbi Gregori. verbo finamento, & l. 2. tit. 18. p. 3. vers. si hermano, Molin. de primogen. lib. 3. cap. 9. num. 15. Castil. d. cap. 9. num. 139. col. 2. in med. cum aliis infra citandis, tamen non propterea successor dicendus est accipere Regnum ex eius manu, vel ex iure aliquo, quod ab eodem ultimo, aut ab alio quolibet anteriori possessore transmissum sit in eundem Regni successorem, sed tota eius successio referenda est ad ipsam Rempublicam, vt adnotant Gregori. l. 9. gloss. 2. in princip. tit. 7. part. 2. & l. 4. gloss. 1. column. in fine, tit. 15. ead. part. Molin. d. tract. 2. disp. 626. num. 18. & a num. 3. & disp. 617. sub n. 2. Castil. d. cap. 9. sub n. 127. col. 4. post princip. id quod etiam constat in maioran, cuius successor dicitur illam capere non ab ultimo possessore, sed à primo eius institutore, vt docent Gutier. pract. lib. 3. quest. 66. num. 13; Molin. d. disp. 626. num. 18. & disp. 628. post princip. & disp. 617. num. 2. alt. Molin. de primogen. lib. 1. c. 8. num. 2. Pincl. in l. 1. part. 3. num. 65. ad med. & num. 99. C. de bonis mar. Gom. l. 40. Tauri, sub num. 72. Valdes. de iure emphyt. quest. 10. n. 4. & à maioran ad Regnum licitum est arguere, vt per citatos in libello de principis vtriusque iuris, littera A, num. 183. & in fideicommissio familiae relicto aduertit Card. Mantica. de coniect. vltim. volunt. lib. 3. tit. 2. n. 39. pro quibus est text. in l. unum ex familia, §. 1. ff. de legatis 2. & in l. 3. in fine, ff. de interd. & releg. & in l. si arrogator, ff. de adop.

Amplia resolutionem, quam proximè ex text. de sumptu, vt procedat non solum quando Summus Pontifex vellet loco Regis à se depositi alium extraneum ab eius familia Regem constituere; quod enim regulariter fieri non posse extra omnem controuersiam esse debet, ex eo quia Regnum durante familia possessoris non potest transire ad extraneos, ex late traditis per Molin. de primogen. lib. 1. cap. 3. à n. 7. & ex his, quae in successione maioratus, à qua fit argumentum, ab successionem Regni, vt supra tetigi, resolunt ad exclusionem extraneorum Conarr. lib. 1. var. cap. 5. num. 4. Molin. d. lib. 1. cap. 1. n. 7. Burg. de Pace quest. 2. ciuili num. 71. & quest. 3. num. 3. sed etiam quando idem Summus Pontifex vellet Regni successionem deferre alicui, sed non proximi de familia, haec etenim delatio fieri regulariter non potest in praedictum proximioris etiam filij, vt satis probat text. in presenti in proximè citatis verbis. Similiter etiam amplianda venit praedicta principalis resolutio, vt nec ad vitam ipsius Regis depositi possit regulariter Summus Pontifex alium Regem substituere in praedictum legitimi possessoris, vt ex supra deductis bene concluditur. Nec obstat quod in successione maioratus, (à quo ad Regnum argui potest, vt iam dixi) in praedictum proximioris potest, & debet in vita possessoris delinquentis retardari maioratus delationem, & interim ad eius commoditates, & fructus Fiscum vocari, iuxta text. in l. Statius Florus, §. Cornelio Felici, ff. de iure fisci, & in l. cum prater, §. hereditate, ff. de legat. 2. resolunt communiter Doctores, vt per Molin. d. lib. 1. cap. 9. num. 25.

num. 24. & lib. 4. cap. ult. num. 11. & Gom. l. 40. Tauri, num. 91. col. 5. Col. in §. & quid sit tantum p. 2. à num. 17. Menoch. remed. 9. recap. n. 244. Quia respondetur id quidem in Regno locum non habere, tum quia in illa nullatenus cadit confiscatio, tum etiam quia cum potestas Summi Pontificis Regem delinquentem sic deponentis restringatur ad solos limites boni spiritualis ex ea depositione dimanantis, ut supra ostendi, bonum autem spirituale regulariter non postulet eam Regis substitutionem; sequitur eam nullatenus fore admittendam.

15 Limita tamen supradictam resolutionem sic ampliatam, ne procedat, ubi ex circumstantiis occurrentibus appareret expedire bono spirituali totius Regni, & conservationi Religionis, ut Regni successio per Summum Pontif. auferatur proportionabiliter ab uno, vel à pluribus successoribus, vel ab omnibus, ac tandem extraneo adiudicetur cum facultate Regnum debellandi, ut quia aliter cohiberi fortè non potest heretici possessoris, aut quia proximior hereticus est, aut denique talis ex quo spiritualis boni notabile damnum resularet, ut in terminis tenet Molin. d. tr. 2. disp. 29. vers. ex dictis Sotus, & satis deducitur ex hoc text. ubi Panorm. n. 4. sicque procedere poterit sententia Palatii d. §. 7. ut in effectu sentit alt. Molin. d. c. ult. num. 37.

16 Vtius ex verbis huius text. proximè adductis inferunt Doctores ad Regni successionem proximioris qualitatem expendi ex gradu respectu ultimi possessoris, itavt hic proximior gradu esse debeat, qui in regno succedere intenderit, nec sufficiat proximiorum esse primo acquiriti, & ab eo descendente, ut per Aguirre de successione Regni Portugalie, part. 1. num. 2. Molin. d. cap. 9. num. 15. alt. Molin. d. disp. 628. col. 3. in princ. Flores ad Gam. decif. 7. vers. septimus casus, Castil. d. cap. 19. num. 139. col. 2. in med. & licet hæc sententia non probetur aperte ex hoc text. utpote quia non agit de successione Regni, sed de alia, nempe, de successione bonorum patrimonialium eiusdem partis Regis defuncti, melius tamen probatur ex cap. grandi, de supplend. neglig. pral. lib. 6. ibi, eadem Regi iure Regni succederet, dum scilicet per hæc verba ad Regem ultimam possessorem refert fraternitatis, & ita proximioris qualitatem respectu gradus requisitam in Regni successore. Deinde hoc idem probatur ex eo, quia in hac materia valet argumentum de maiori ad Regnum, ut supra dixi, atqui in successione maius gradus attenditur respectu ultimi possessoris, idem in Regno dicendum est; minor probatur ex text. in l. omnia, §. in fideicommissis, ff. de legatis 2. cum aliis fundamentis adductis per Molin. d. lib. 3. cap. 9. n. 1. cum segg. & per Angel. Matheo. de legatis, lib. 2. c. 15. n. 9. cum segg. & per Eachin. controuers. iuris, lib. 5. cap. 8. §. & per Peregr. de fideicommissis, art. 10. sub n. 2. vers. contrarium, & per Cou. practico. cap. 38. num. 1. & 2. & latius per Mench. de successione creat. lib. 3. §. 27. n. 3. cum segg. & per Gam. Lusi. decif. 206. n. 23. cum segg. & per Molin. de iustit. tom. 3. tract. 2. disp. 628. col. 3. per quæ fundamenta hanc sententiam etiam in prædictis maioratibus, & in quibuscumque aliis fideicommissis familie, vel agnationi relictis, ut post nominatos proximior agnatus, aut de familia vocetur, tenuit Barthol. Socin. in l. si cognatis, n. 40. ff. de rebus dubiis, Marian. Socin. conf. 126. lib. 1. & plures, quos refert, & sequitur Peregr. ubi proximè, Gutier. practico. lib. 3. q. 66. in antiq. à num. 7. Valasc. de iure emphyt. quest. 50. n. 34. Gam. Lusi. decif. 7. num. 1. & decif. 206. num. 23. cum segg. Cald. Pereira de nominat. emphyt. quest. 24. num. 90. Clar. §. testamentum, quest. 76. num. 14. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 6. num. 47. & d. cap. 9. à num. 11. alt. Molin.

d. disp. 628. in med. cum segg. Mench. d. num. 3. iuncta num. 8. & loquendo in maioratibus facietur Flores ad Gam. d. decif. 7. quintus casus. Castil. d. lib. 3. cap. 15. num. 51. & cap. 19. à num. 139. cum segg. Aguirre d. p. 1. num. 11. Quamvis oppositum, imò quòd proximitas gradus non sit attendenda respectu ultimi possessoris, sed respectu testatoris, aut instituentis maioratum, tenerint, Ias. conf. 145. lib. 1. & alij quos refert, & sequitur Couarr. d. cap. 38. sub num. 2. vers. si sanè, Cardin. Mantie. de coniect. ultim. volum. lib. 8. tit. 12. à num. 1. Menoch. conf. 124. num. 1. cum segg. & Ceual. communium contra communes, q. 398. à num. 1. apud quos videbis plura ad intellectum d. §. in fideicommissis, qui solet pro utraque parte ab utriusque sequacibus expendi.

Denique ex supradictis huius text. verbis pariter colligunt aliqui Doctores successionem Regni de se, ubi lege lata, aut aliunde expressum non fuerit oppositum, deferri non in iure hæreditario, sed sanguinis, dum inquit Rege sine liberis decedente Regnum de vno ad alium fratrem deferri ordine genituræ, id est, propinquitatis in sanguine, ut post Bald. in l. cum antiquioribus, n. 18. C. de iure delib. & post Purp. conf. 419. num. 1. explicat Castil. d. c. 19. num. 119. bene insuper aduertens idem in eodem text. aliunde etiam probari, videlicet ex eo, quòd Pontifex ibidem minatur Ducem, de quo ibi, amissurum ius successionis in Regno, & ita ostendit hoc ius in vita etiam Regis possessoris esse considerabile ad condemnationem, de qua text. loquitur; quòd cum ita sit, necessariò demonstrat huiusmodi ius esse sanguinis, siquidem hoc solum tunc dici poterat considerabile, non autem esse hæreditarium, nam hoc ante mortem testatoris considerabile non est, neque in condemnationem sub ratione iuris de presenti venire potest, iuxta reg. text. in l. 4. ff. de adimendis leg. & in l. 1. si impubere, ff. de collect. bonorum. Probatur etiam hoc ipsum ex d. c. grandi, dum eundem ordinem genituræ, & propinquitatis, de quo in hoc text. particulariter expendit ad successionem huius Regni, ibi, qui eidem Regi, si absque legitimo decederet filio iure Regni succederet; id est consuetudine Regni deferendo eius successionem fratri Regis sine filiis decedentis tanquam eius proximiori de sanguine, & ita iure sanguinis, ut post Ioan. à Terra Rubea, & alios explicat Castil. d. c. 19. sub num. 118. col. 2. Quare his, & aliis fundamentis ita docent plures, quos refert, & sequitur Lara in l. si quis aliberis, §. idem rescriptis, n. 136. ff. de liber. agnos. Pelaez de maioratu part. 4. n. 47. & 48. quest. 1. Molin. de primogen. lib. 1. cap. 3. sub num. 10. & c. 8. sub n. 9. & lib. 2. c. 6. n. 9. alt. Molin. d. tract. 2. disp. 626. n. 56. & 8. & disp. 617. sub n. 2. Matienf. in l. 6. gloss. 3. n. 13. tit. 7. lib. 5. noue recopil. Pichard. ad rit. Instit. de hered. quæ ab intestato defer. tract. de represent. §. 2. n. 28. & alij, quos refert, & sequitur Castil. d. c. 19. num. 117. cum segg.

Verum alij Doctores contrarium resoluentes, videlicet quòd successio in Regno de se non deferatur iure sanguinis, sed potius iure hæreditario, etiam pro hac parte expendere solent text. in presenti, dum agens de filio priuando Regni successione, propterea quòd non impleuit votum paternum, indicare videtur Regnum deferri tanquam defuncti hæreditatem, & successionem ab eius manu acceptam à successore, non tam ut primogenito, quam ut hærede, in eo quòd vtritur illis verbis, ibi, paterna te reddas successione indigni, & emolumento hæreditatis primæ, & rursus in eo quòd approbat potuisse Regem prædecessorem ibi eundem filium granare onere adimplendi prædictum votum, in illis verbis, ibi, ne si quis à patre tibi inunctum, &c. cum tamen constat illum solum ex hoc capite gratari posse;

RBOSA
Ius Can
2183
GV
18

posse, ad quod aliquid non iure proprio, & sanguinis, sed iure hereditario provenit à manu grantantis, iuxta reg. text. in lib. eo. C. de fideicom. & in l. i. §. sciendum, ff. de legatis 3. & in l. i. §. si heres, ff. ad Trebell. cum similibus. Deinde pro hac parte expendunt d. cap. grandi, ibi, eidem Regi succederet, quasi per huiusmodi verba innuat successorem in Regno succedere prædecessori, & ita succedere iure hereditario, cum per hoc solum ius dicatur succedi prædecessori, non autem per ius sanguinis, per quod non immediatè antecessori succeditur, nec inde, sed aliunde ius accipitur, vt supra ostendi. Et idèd hanc contrariam opinionem, imò quod successio in Regno de se non deferatur iure sanguinis, sed potius iure hereditario, tenebant Oldrad. conf. 94. m. 8. cum seqq. Abb. hic n. 4. & alij quos refert, & sequitur Tiraq. de iure primog. q. 35. n. 3. cum seqq. Coll. de successione Portugallia, pag. 136. in fine, cum seqq. Couar. tract. c. 1. n. 4. & 7. Valac. de iure emphyt. q. 50. n. 2. & 12. & quod attinet ad Regni successionem in eadem sententia resident Gom. l. 40. Tauri, num. 4. & 72. vbi Auend. gloss. l. n. 12. 23. 24. & 81. Ioan. Garc. de expensis. l. 16. n. 15. 16. 31. & 32. Humad. l. 9. gloss. 2. tit. 7. p. 2. & ibi Greg. col. 2. ante fin. post alios Aguirre n. 3. d. p. 1. n. 22. 69. & 104.

20 Ex quibus duabus contrariis opinionibus prior verior est, & in iure magis solidum habet fundamentum: nec pro secunda facit text. in presenti, quatenus ex eo probare intendunt illius sequaces Regnum deferri iure hereditario, quia primò illa huius text. verba, ibi, paternam te reddas, &c. intelligenda sunt de priuatione, non quidem Regni, vt pote quia adhuc eo tempore illud à fratre primogenito possidebatur, vt bene advertunt Molin. d. disp. 626. sub num. 8. col. ult. Castil. d. cap. 19. sub n. 24. col. 2. in med. sed solum hereditatis, & legitima sibi onus huiusmodi acceptanti, vel patri relicta, vt supra ostendi. Secundo alia huiusmodi text. verba, ibi, ne si omni tibi à patre iniunctum, &c. probantia onus prædicti voti potuisse iniungi eidem filio, non probant Regnum deferri iure hereditario, nam huiusmodi onus nec iniunctum fuit cum respectu ad Regnum, in quo huiusmodi filius immediatè successurus esset, vt pote quia non ipse, sed eius frater primogenitus in eo immediatè successurus erat, sed solum cum respectu hereditatis paternæ sibi relicte, neque etiam si cum respectu ad Regnum iniungeretur probaret intentum, vt pote quia hæc iniunctio sub eo respectu filium successorem non arctaret vi sua, sed solum ex vi acceptionis ab eodem filio factæ, provt etiam ex sola hac vi obligaret respectu legitima, vt pote obuenientis non à patre, sed à lege naturæ, quæ omnia colliguntur ex supradictis. Nec tandem in hoc text. Pontifex aduersus eundem filium priuationem iuris ad Regnum ipsi alioquin competentis post mortem fratris primogeniti minatur, ex eo quod illius tanquam hereditarium amitteret propter defectum prædicti oneris non adimpleti, ex vi d. Auth. hoc amplius, cum similibus, sed solum ex eo, quia eandem priuationem postulabat finis supernaturalis in ordine ad quem potuit Summus Pontifex eam inducere in hoc text. quantumvis ius illud ad Regni successionem sit sanguinis, & non hereditarium, vt dixi supra n. 18.

21 Nec etiam obstat prædictæ priori sententiæ text. in d. cap. grandi, ibi, eidem Regi succederet, quia responderunt ea non intendere quod Regi prædecessori tributendum sit ius in Regno competens successor, quasi in hunc ab illo dimanet, non enim dimanat, nec accipitur nisi à Republica, vt supra dixi n. 13. sed solum intendere quod proximitas gradus ad huiusmodi successionem requirita reguletur & expendatur respectu

vltimi prædecessoris, vt dixi supra à n. 16. & in hunc sensum dicatur ei succedere, id est in locum eius succedere; quæ explicatio apertior fit ex eo quod Pontifex subiungit alia verba, ibi, iure Regni, &c. vt ostendat fratem Regis, de quo ibi, ei non succedere simpliciter, provt scilicet in hereditatibus hæres defuncto succedit iure hereditario, sed ei succedere iure Regni, id est, successionem sanguinis à iure Regni, id est, à iure, & consuetudine Regni inducitur.

Et tu assumpto Crucis signaculo. Vide Iacob. Greff. rum de sancta Cruce, tom. 3. lib. 2. c. 3. Et nuncupatum quod signum Crucis valeat contra demonum nocummenta, & generaliter contra omnes infirmitates ex pluribus Sacre Scripture locis, & Sanctorum Patrum auctoritatibus ostendit Emman. de Valle de incantat. & ensalms, sect. 1. c. 4. à n. 4. Et de miraculis S. Crucis, præsertim aduersus demonum magias, & infestationes, vide Martin. Delt. disquisit. magic. lib. 6. p. ult. c. 2. q. 3. sect. 3. §. septimum. Fr. Ioan. Bleda de miraculis S. Crucis, Couar. lib. 4. var. c. 5. Bozz. de signis Ecclesie, tom. 1. lib. 15. c. 1. fol. 110. Cassan. in catalogo gloria mundi, p. 1. confid. 38. concl. 98. cum seqq. Card. Baron. in addit. ad martyrolog. Rom. die 7. Aprilis pag. 136. & annalium Ecclesie, tom. 1. anno Christi 144. pag. mibi 31. Steph. Gratia. discept. forens. c. 2. 17. n. 60. Spreng. in mall. p. 2. q. 4. c. 1. Petr. Thyra. de demoniac. p. 3. c. 44. & lib. de locis infestis, p. 3. c. 68. Torreblanc. de magia, lib. 2. c. ult. ex n. 17. & de multiplicatione ligni S. Crucis, vide eundem Card. Baron. in addit. ad Martyrolog. die 3. May, pag. 195. & tom. 1. annal. anno Christi 326. pag. 265. Hieron. Roman. de Republ. Christi lib. 4. c. 10.

S V M M A R I V M.

- 1 Papa commutat votum olivarianum in vigiliis, orationes, & ieiunia, tunc maxime cum cesset causa, quæ inducit ad vouendum, ita etiam quod expensa facienda in eundo, morando, & redeundo, integraliter mittatur in Terræ sanctæ subsidium.
- 2 Privilegia olim concessa Crucem recipientibus, remanent sine.
- 3 Nobilitas, & in dignitate constitutorum peccatis exemplum trahi solent ab inferioribus.
- 4 Verbum, licet, arbitrium boni viri aequaliter videtur importare.
- 5 Seniores à longis itineribus sunt excusandi.
- 6 Senex præsumitur moriturus.
- 7 Vonere quis non potest, quod in graue sua Ecclesia, cui præest, detrimentum cedat.
- 8 Clericus habens qualescunque beneficium residentiam exigens sine sui Episcopi facultate ad longam peregrinationem voto se obstringere nequit.
- 9 Voto in commutando peregrinationis Hierosolymitana habenda est ratio expensarum in eundo, commutando & redeundo.
- 10 Causa finali voti cessante cessat legis obligatio.
- 11 Votum longæ peregrinationis emissum ab Episcopo in consilio Romano Pontifice an, quando, & quomodo valeat, ostenditur.
- 12 Voti peregrinationis Hierosolymitana commutatio hodie facienda est ad instar aliorum.
- 13 Voti peregrinandi in commutatione an expensa in peregrinatione promissa consumenda commutari debeant in eleemosynas, & labor itineris in opera personalia, ostenditur.
- 14 Dispensare secum nemo potest.
- 15 Voto tenetur qui se vouisse cerè scit, dubitat tamen an voto teneatur ratione materia, vel finis, aut alius circumstantia tunc occurrentia.

CAP. Magnæ. VII.

Papa commutat votum ultramarinum pro laboribus in vigiliis, orationes, & ieiunia, etiam quæ debet facere, sed deuotius, tunc maximè cum cessat causa, quæ inducit ad vouendum, ita etiam quod expensæ faciendæ in eundo, morando, & redeundo integraliter mittantur in Terræ sanctæ subsidium. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Host. Henric. Anchar. Panorm. Viuian. in *rationali lib. 3. iuris Pontificij*, pag. 320. Alagona in *compendio iuris Canon.* pag. 492. remissive Casal. in *annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2.* refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 3. tit. 26. cap. 3.

Ac in signum peregrinationis, &c.] De privilegiis olim concessis Crucem recipientibus, vide Henric. in *sum. lib. 1. c. 48. §. 4.* Quo verò ordine recipiantur qui Crucis charactere desiderant insigniri, tradit Campeg. in *tractatus Zanchin. de hereticis in instructione de modo Crucis signandi.*

Quod enim agitur à Prelatis, &c.] Notatur ad hoc, quod nobilium, & in dignitate constitutorum peccata in exemplum trahi solent ab inferioribus, vt per Tiraquel. de *penis temper. cap. 31. num. 38. & seq. c. 51. num. 97.* bene Plannin. de *resignat. benefic. lib. 5. quest. 3. n. 156.*

Quid liceat.] Notatur ad hoc, quod ex verbo, *liceat*, arbitrium boni viri videtur concessum, vt per Menoch. de *arbitr. lib. 1. q. 8. n. 56.* metipsum de *dition. vsu freq. dist. 191. n. 5.*

Verum atatis vita senescentis, &c.] Notatur ad hoc, quod seniores à longis itineribus sunt excusandi, vt per Tiraquel. de *iure primog. in prefat. num. 211.* Senex enim præsumitur moriturus, Alciat. de *presumpt. reg. 1. presumpt. 53.* Menoch. eodem tract. lib. 6. *presumpt. 46. num. ult.*

Sine cuius assensu, &c.] Notatur ad hoc, quod quipiam vovere non possunt, quod in graue suarum Ecclesiarum, quibus præsent, detrimentum cedat, vt per Azor. in *instr. moral. p. 1. lib. 11. c. 16. q. 2.*

Clericos absque sui Episcopi licentia, &c.] Notatur ad hoc, quod Clericus habens qualecunque beneficium residentiam exigens sine sui Episcopi facultate longæ peregrinationis, aut aliorum in suæ Ecclesiæ præiudicium vergentium voto se adstringere nequit, vt per Valer. Reginald. in *praxi fori penitent. lib. 30. tract. 3. num. 9.* Franc. Leo in *thesauro fori Eccles. p. 2. cap. 11. num. 11.* Gregor. Lop. l. 2. in *fine tit. 8. p. 1. nouè Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 1. quest. 342.* Iacob. de Grassis in *aureis decis. part. 2. lib. 2. cap. 12. n. 24.* Azor. d. lib. 1. cap. 26. *quasi 3.* Sayr. in *clauis Regia, lib. 6. c. 5. n. 25.* Soar. de *Relig. tom. 2. tract. de Voto, lib. 3. cap. 4. n. 10.* Sanchez in *præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 12. §. 4. n. 44.* etiam resoluens absque alicuius licentia emitte posse modicam peregrinationem, quæ scilicet petit solam absentiam iure concessam. Quidam excipiunt votum eundi in subsidium Hierosolymitanum, quasi illud emitte integrum sit huiusmodi Clerico inconsulto Episcopo; sed bene Sanchez d. c. 4. n. 45. cum Azor. citato loco, & Soar. d. lib. 3. cap. 4. n. 12. dicit id solum licuisse olim quando omnibus generaliter illuc aditus patebat, & idem Sanch. loc. cit. num. 46. reprobatur sententiam quorundam afferentium teneri huiusmodi Clericos soluere expensas itineris, & redditus peregrinationis illius magnæ promissæ.

Vi expensæ, quas vouens in eundo, &c.] Notatur ad Barbof. Collect. Tom. 11.

hoc, quod in commutando voto peregrinationis Hierosolymitanæ habenda est ratio expensarum in eundo, commorando, & redeundo, vt per Sayr. in *clauis Regia, lib. 6. c. 12. num. 20. vers. item consideranda.* Paul. Comitol. *respons. mor. lib. 2. q. 13. per tot.* Azor. d. lib. 11. c. 18. q. 13. Soar. d. tract. de voto, lib. 6. c. 19. n. 19. in *fine*, Sanch. d. lib. 4. c. 59. n. 11. cum *segg.*

Quia cessare causa, &c.] Quando à principio causa voti existit, ac proinde id valuit, ac postea causa cessauit, quidam dicunt non cessare voti obligationem, per text. in *presenti*, vbi Episcopus Trecentis votum Hierosolymitanæ peregrinationis Deo nuncuparat pro assequenda suæ Ecclesiæ libertate ope Comitum Campaniæ, quem ibi esse existimabat, & tamen cum post constaret illius Ducis morte intentionem Episcopi frustratam fuisse, consultus Pontifex id votum commutat quasi supponens illud obligare, ita docent in *presenti*, gloss. verbo *ut venires*, Host. n. 21. Butr. n. 25. & Anchar. n. 5. Ceterum verius est causa finali voti cessante cessare eius obligationem, vt per Sayr. in *clauis Regia, lib. 6. c. 8. n. 14.* Azor. d. lib. 11. c. 15. q. 13. Soar. de *Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 4. c. 18. n. 3.* Sanch. in *præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 2. n. 42.* vbi n. 43. dicit in *hoc text.* secundum aliquos fuisse causam impulsivam inuisionem illius Comitum, quæ cessauit: at melius dici posse concludit eam voti commutationem non fuisse necessariam, sed concessam ad maiorem cautelam, quod ait non obscure significare Pontificem in *presenti*, dum dicit cessante illius voti causa, potuisse quocumque eius obligationem finire, quasi dicat cessasse si fuit causa finalis, secus si impulsiva, & ideo non dicit cessasse, sed potuisse cessare; additque huic intellectui non ob stare hunc eundem text. quatenus appellat hanc commutationem indulgentiam, seu privilegium, & subinde debere aliquid operari, at nulla esset operatio si votum non obligaret, nam responderet sæpè concedi privilegia ad pacandas conscientias, easque scrupulorum stimulis liberandas, etsi in rigore ea non essent necessaria.

Concedimus votum peregrinationis taliter computare, &c.] Ergo votum longæ peregrinationis emissum ab Episcopis inconsulto Romano Pontifice validum est in solum ipsorum præiudicium, ac proinde etsi expleri nequeat absque Pontificis licentia, tenentur tamen eas expensas eundi, & redeundi solvere, & in eas id votum commutare; ita per hunc text. docent Alcozer in *summ. c. 16. vbi de potentibus irritare, concl. 1. fol. 55.* Syluest. verbo *votum 3. q. 1.* Azor. d. lib. 11. c. 16. q. 2. Sayr. in *clauis Regia, lib. 6. cap. 1. num. 24. vers. secundum vovere.* Verum Abb. hic n. 15. existimat votum huiusmodi, quod in *hoc text.* commutauit Pontifex, fuisse irritum, & solius scandalum vitandi gratia fuisse à Pontifice commutatum. Verior tamen opinio tenet votum longæ peregrinationis ab Episcopo emissum esse validum, quia in *hoc text.* nullibi dicitur id votum fuisse irritum, imo supponitur fuisse validum, & ideo est à Pontifice commutatum, quare ita tenent Tabien. verbo *votum 5. q. 2. n. 1.* Soar. d. tract. de voto, lib. 3. cap. 4. n. 4. Barthol. à S. Fausto in *thesauro Religiosorum, lib. 1. q. 337.* Sanch. in *præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 25. n. 39.* vbi n. 40. aduertit in hoc casu esse irritum huiusmodi votum quando attentis circumstantiis indicaretur maius Dei obsequium residere, nec petere eius absentia facultatem, & num. 41. pariter aduertit quando id votum esset validum, minimè teneri Episcopum ad expensas eundi, & redeundi, vt existimant Alcoz. Syluest. Azor. & Sayr. locis proximè citatis, quia ex vi voti tantum tenetur implere conditionem petendo licentiam à Pontifice, quod si ille denegeret, ad nihil obligabit votum, dum Pontifex voluntatem non

D d reuo

retocauerit; si autem licentiam concedat, obligabit votum ad peregrinationem, & si illam exequi velit, nulla opus est commutatione; si autem exequi nolit, opus est commutatione, aut dispensatione, nec est praeiudicium necessarium commutationem fieri in eas expensas. Quando autem votum esset irritum, tanquam obfians maiori bono nulla soluendi expensas remanet obligatio, quod illi non sint per se promissae, sed tanquam accessoria voto personali, & ideo cessante obligatione principali, cessat accessoria. Hinc aliqui excipiunt votum eundi in subsidium Hierosolymitanum, quasi illud emitte, & exequi inconsulto Romano Pontifice integrum sit Episcopis, ex quorum numero sunt Ancharhic n. 12. Butr. in cap. scripture, n. 4. vers. secundo, hoc tit. vbi Abb. num. ult. Zabar. num. 3. q. 8. & Anan. n. 9. Sed dicendum id olim licuisse Episcopis cum omnibus generaliter concedebatur aditus in Terram sanctam, at cum hodie is aditus non pateat, Pontificia licentia est necessaria, Azor. d. lib. 1. c. 16. q. 2. Sanch. d. c. 25. num. 42. Barthol. à S. Fausto d. lib. 1. q. 339.

12. In necessariis usus Terra illius, &c.] Quamvis autem votum peregrinationis Hierosolymitanæ, & maxime quando in eius loci subsidium est factum, soliti olim fuissent Pontifices commutare in eleemosynam in eius loci subsidium mittendam propter urgentem necessitatem succurrendi illis temporibus expeditioni bellicæ in illius Terræ subsidium, hodie tamen cum expeditio illa prorsus cessauerit, non est necessaria ea huius voti commutatio, sed instar aliorum fieri potest, vt docent Soar. d. tract. de voto, lib. 6. c. 19. n. 16. & 17. Sanch. d. lib. 4. c. 56. n. 26.

13. Laborem etiam laboribus recompenset, &c.] Ergo in voti peregrinandi commutatione expensæ in peregrinatione promissa consumenda commutari debent in eleemosynas, & labor itineris in opera personalia, ac proinde requiritur, vt votum personale commutetur in aliud personale, & reale in aliud reale, vt dicunt Angel. verbo votum 4. n. 12. Angles in floribus Theologicis, p. 2. quest. unic. de voto, art. 8. difficult. 6. Verum id accipiendum non est tanquam quid præcepti, sed tanquam quid consilij, & tanquam quid congruentius, quia inter similia versatur propria qualitas, & inter ea facile inuenitur, & acceditur magis priori voti materia, & fini, ita bene docent Soar. d. n. 16. & 17. Sanch. c. 56. n. 26. Labor peregrinationis promissa commutatur sic à viris doctis. Si peregrinatio pedestris sit, vt ultra expensas labor vnus diei commutetur in vnus diei ieiunium, & duorum dierum in duo ieiunia, & sic deinceps. Si non sit pedestris, vt labor quatuor dierum in vnus diei ieiunium commutetur, ita Sayr. d. lib. 6. c. 12. n. 2. c. vers. item consideranda. Azor. d. lib. 1. c. 18. q. 13. Sanch. d. lib. 4. c. 56. n. 40.

14. In gloss. Noluit, ibi, quoniam nemo iuramentum suum, vel votum debet interpretari. Notatur ad hoc, quod nemo potest secum dispensare, vt per Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 3. n. 5. vbi n. 6. resoluit probabilis esse posse Romanum Pontif. erga se ipsum dispensare in iis omnibus, in quibus potest cum subditis, & n. 8. idem reputat posse Episcopos, vt videre est apud illum. Et de Romano Pontif. & aliis Episcopis quod possint secum dispensare in legibus à se positis, & in votis & iuramentis propriis, sicut & cum aliis subditis dispensare possunt, tenent Soar. de legib. lib. 6. c. 12. à num. 8. Salas eod. tract. disp. 2. c. sect. 3. diff. 3. & sect. 12. Basil. Pont. tract. de Matrim. l. 8. c. 4. n. 9. vbi n. 11. asserit non obstat text. in presenti, vbi Innoc. III. loquens de Trecenti Episcopo, qui peregrinationem vouerat ex certa causa, quæ iam cessauerat, quasi Episcopum laudans ait noluisse illum absque Sedis Apost. consilio

se voti obligatione exemptum iudicare, quia responderet id supererogationis, & consilij opus fuisse, non necessitatis.

In ead. gloss. ibi, Nisi certus esset quod non esset obligatus. Notatur ad hoc, quod si quis se vouisse certum sciat, dubitat tamen num voto teneatur ratione materiae, vel finis, aut alicuius circumstantiae tunc occurrentis, tenetur voto, vt per Butr. hic n. 14. Cort. in memorab. verbo fideiussor indemnitate. Nanar. in man. c. 12. n. 37. & 54. Gutier. de iuram. confirm. p. 1. c. 72. n. 7. Holt. Angel. Gratian. & quosdam Theologos, quos refert, & sequitur Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 4. n. 35.

S V M M A R I V M.

1. Impedito ad tempus exequi votum ultramarinum dilatio conceditur, perpetuo vero impedito induitur redemptio in eo, quod magis expedit Terra sanctæ, & n. 2.
3. Inops dicitur qui ex operis, vel artificio debet victum querere.
4. Maritus an teneatur secum deferre uxorem illum comitari volentem, ostenditur.
5. Pœnitentia potest ex causa commutari ab eo Sacerdote, qui eam iniunxit.

C A P. Quod super his. VIII.

Votum Terræ sanctæ vouens si est pauper, infirmus, vel alia iusta causa temporanea impeditus, obtinebit dilationem voti; si vero causa sit perpetua, expensæ quæ aliis erunt faciendæ, mitti debent in subsidium Terræ sanctæ, & pro labore iniungi alie pœnitentiæ. Si vero sua præsentia esset ibi vitium, ipse ite tenetur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Holt. Henric. Anchar Panorm. Viuian. in ration. lib. 3. iuris Pontificij, pag. 492. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 321. remissive Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. August. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 26. c. 4.

Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Soar. de Relig. tom. 1. tract. de voto, lib. 4. c. 11. n. 16. cum seqq. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 2. n. 25. Azor. in finit. moral. p. 1. lib. 1. c. 15. q. 12. inde inferentes ad alios casus.

Qui de laboribus suis sibi possint acquirere necessaria, Notatur ad hoc, quod dicitur inops, qui ex operis, vel artificio debet victum querere, vt per D. Barbol. in l. 1. ff. soluto matrim. p. 4. n. 62.

Viros suos sequantur, Ergo vir tenetur secum deferre uxorem illum comitari volentem, de quo an verum sit, vide Doctores citatos ad c. 1. n. 5. de coniug. leprosi, pag. 56. & præcipue Sanch. de Matrim. lib. 9. disp. 4. n. 14. vbi intelligit si alicubi sit diu habiturus, suppetantque illi necessariae expensæ ad transferendam uxorem, si tamen vir proficiscatur statim rediturus, aut nullibi notabilem moram factururus, sed ad varia negotia peragenda diuersis in locis tendat, secum deferre non tenetur uxorem.

In gloss. Potens. Notatur ad hoc, quod regulariter pœnitentia potest ex causa commutari ab eo Sacerdote, qui eam iniunxit, vt per Tiraq. de pœnis tempor. n. 28.

SYMMARIVM.

- 1 Votum vltamarinum non potest redimi, & commutari per alium quam per Papam, &c. n. 2.
- 3 Votum eundi in subsidium Terræ sanctæ emissum à filiofamilias an possit à patre irritari, ostenditur.
- 4 Religiosi quauis sint parum literati possunt promoueri, quia in eis magis attenditur vita, quam scientia.
- 5 Mens ex prefatione colligitur.
- 6 Proœmium declarat decisionem.
- 7 Clerici possunt interesse bello iusto, vt dent consilium.
- 8 Votum eundi in subsidium Terræ sanctæ emitte potest vir renitente vxore, quod exequi tenetur, & ab ea irritari non potest.
- 9 Vxor votum eundi in subsidium Terræ sanctæ non potest emitte, nec exequi viro contradicente, &c. n. 10.
- 11 Clerici non possunt esse in bello, & pugnare, & qualiter autem interesse possint absque irregularitatis incursum remissum.

CAP. Ex multa. IX.

Communitio voti Terræ sanctæ spectat ad solum Papam, vel ad illos, quibus specialiter committit. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Joan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Henric. Anchar. Panoem. Viu. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 222. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 493. remissum Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Augul. collect. 2. Decret. lib. 3. tit. 26. cap. 5.

De materia huius text. vide Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 4. c. 11. n. 17. & seqq. Hinc probari solet votum eundi in subsidium Terræ sanctæ emissum à filiofamilias non posse à patre irritari, quod deduci videtur ex §. in tanta. inf. hoc eod. text. vbi datur licentia viro exequendi huiusmodi votum iniuncta vxore; at maius est præiudicium vxoris, quam patris ergo à fortiori poterit filiusfam. id votum iniuncto patre exequi, ita docent Syluest. verbo votum, 3. q. 6. Nauar. in man. 6. 12. n. 70. Gregor. 1. 3. verbo de ead. tit. 8. p. 1. Iacob. de Grass. in auctis decis. p. 1. lib. 2. cap. 29. n. 6. Fr. Emman. in summa. tom. 2. c. 9. n. 9. concl. 8. in fine. Sed quamvis hæc opinio sit communis, nullo iure probatur, quia cum text. in presenti, in d. §. in tanta, id viro concedens in vxoris præiudicium, sit à iure exorbitans, non est extendendus, sicut nec extenditur ad seruum, nec ad Religiosum; eo vel maxime quod disp. sit ratio, filius enim est propriè subiectus patri, non sic autem vir vxori, imo est eius caput: item vir habet administrationem familiæ, & magis ei fidit ius in eo voto exequendo cum fructu. Quare iure optimo Soar. d. tract. de voto, lib. 6. c. 1. n. 11. & Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 3. n. 26. dicunt prædictam Doctorum resolutionem dubiam esse, & ideo merito tria aduertant. Primum est, si id votum sit peregrinationis causa solius deuotionis, potest irritari à patre: quia nec vir id votum exequi potest absque vxoris consensu. Secundum est, si id votum sit in Terræ sanctæ subsidium, idque expensis parentis sit faciendum, nullatenus potest absque patris licentia impleri, quia nullo iure conceditur filio disponente de bonis paternis. Vltimum est si subsidium illud esset tantum personale, tunc forsitan procederet prædicta resolutio, non tam ex iure humano, quam ex naturali, quia ratio boni communis præponderaret iuri paterni.

Barbof. Collect. Tpm. II.

Quorum plures idiota sunt. Notatur ad hoc, quod Religiosi, & Abbates, etiam si sint parum literati, possunt promoueri, quia in eis magis attenditur vita, quam scientia, vt per Cott. in memorab. verba Abbates, pag. 1.

§. Secundò quæsiuisti.

Votum vltamarinum non debet commutari si vouens est habilis ad eundem, inhabilis ad pugnandum si suo consilio potest prodesse exercitui, vel secum ducere bellatores, aut si sit diues. Colligunt Doctores in principio text. citati.

Verum si ad superiora, &c. Notatur ad hoc, quod ex prefatione colligitur mens, vt per Tiraq. cessante causa, limir. 1. n. 6. 5. Maycard. de probat. concl. 1284. n. 6. Guier. practio. lib. 1. q. 89. à n. 3. Proœmium enim declarat decisionem. I. cum pater, §. dulcissimi ff. de legatis 2. l. vlt. ff. de hered. instit. Molin. de primog. lib. 1. c. 5. n. 7.

Matritate tamen consilij, &c. Notatur ad hoc, quod Clerici possunt interesse bello iusto, vt dent consilium, sicut docent plures, quos citauit ad cap. peritio 24. inf. de homicid. quibus adde Rebuff. in authentic. C. ne filius pro patre, verbo Episcoporum.

§. In tanta.

Probat hic §. virum renitente vxore posse votum in subsidium Terræ sanctæ eundi emitte, & exequi teneri, nec ab vxore posse irritari, vt per Greg. l. 9. verbo in Hierusalem, tit. 8. p. 1. Iacob. Græserum de sancta Cruce, tom. 3. lib. 2. cap. 3. pag. 10. Sanch. de Matrim. lib. 9. disp. 4. n. 16. & in precepta Decalogi, lib. 4. c. 3. 4. Fr. Emman. in summa. p. 2. c. 90. concl. 8. Barthol. à S. Paulo in thesaur. Religiosorum, lib. 1. q. 283. Sayr. in clau. Regia, lib. 6. c. 5. n. 9. Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 6. c. 4. n. 14. vbi bene addit cum D. Thom. quodlib. 4. art. 11. & D. Antonin. p. 2. tit. 1. c. 22. §. 1. virum non posse implere personaliter tale votum, si vxor nolit eum comitari, & sit iuuenis, relinquaturque in periculo incontinentiæ, nec vxorem teneri illum comitari, eo quod sit res valde onerosa, quia ex iure naturæ tenetur vir cauere id vxoris periculum, & ideo satisfaciunt tunc redimendo votum. Vxor tamen non potest simile votum emitte, & exequi viro contradicente, Sanch. d. disp. 4. n. 17. Soar. d. lib. 6. c. 4. n. 15. Barthol. à S. Paulo d. lib. 1. q. 284. Fr. Emman. d. concl. 8. Sayr. d. c. 5. n. 10. vbi respondet ad text. in cap. quod super his, sup. hoc tit. in fine, vbi dicit quod vadat per se, aut per alium, cum ibi non exprimitur an de licentia iuris, vel siue votum emissum fuerit, intelligendum eo modo, quo minus huius communi opinioni contradicat.

In gloss. Viri, ibi, specialissimus casus, &c. Fautore Terræ sanctæ continet hic text. casum specialissimum, & ideo non habet locum quando peregrinatio esset non in subsidium, sed causa deuotionis, vt per Sanchez d. disp. 4. n. 15. Sayr. in clau. Regia, lib. 6. c. 5. n. 9. Barthol. à S. Paulo d. lib. 1. q. 183. vers. alij vero.

§. De Clericis.

Clerici tanquam inhabiles ad pugnandum redimunt votum vltamarinum nisi in certis casibus. Colligunt Doctores in princip. text. citati.

Reddat inhabiles ad pugnandum. Notatur ad hoc, quod Clerici non possunt esse in bello, & pugnare, vt per Menoch. conf. 54. n. 19. Iacob. Græserum de sancta Cruce, tom. 3. lib. 2. cap. 3. Miles enim Christi non debet se praliis immiscere, etiam contra infideles, Perez l. 1. vol. 1. vers. ad vnum, tit. 1. lib. 4. Ordin. pag. 766.

Dd 4

Nq 6

²² Nisi vel consilio strenui, &c.] Qualiter autem Clerici in bello iusto absque irregularitatis incursu interesse possint, vide Bernard. & Salzed. in *pract. c. 104. in noua impress. Rota apud Farin. decif. 3. in fine. p. 2. recent. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de disciplina clericali, §. 5. n. 140. cum seqq. Vgolin. de irregul. c. 12. §. 2. Sayr. de cens. lib. 7. c. 19. Bonac. eod. tract. disp. 7. q. 4. punct. 2. latissime illustr. D. Roder. à Cunha in comment. ad princip. dist. 21. ex n. 5.*

SUMMARIVM.

- 1 Religiosem ingredi vouens non satisfacit Episcopatum suscipiendo, sed prius debet Religionem intrare & n. 2.
- 3 Declaratur text. in presenti, & n. 4.
- 5 Pape licentia an desideretur ad admittendum Episcopatum, iam semel acceptatum, transcundumque ad Religionem gratia prioris voti adimplendi, remissive.

CAP. Per tuas. X.

¹ Religiosem ingressum vouens non satisfacit voto Episcopatum suscipiendo, sed prius debet Religionem intrare, quam Episcopus fieri. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Ioan. Andr. Imol. Anan. Buttr. Host. Anch. Henric. Panorm. Vin. in *ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 324. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 493. remissive Ximen. in concord. part. 2.*

² Hanc eandem conclusionem ex hoc text. desumunt Valer. Reginald. in *praxi fori penitent. lib. 18. n. 382. Barthol. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 1. q. 191. & 334. & lib. 5. q. 41. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 1. c. 16. q. 2. & c. 2. q. ult. latè Barthol. de Vecchis in *praxi observanda in admittendis ad Religionis statum novit. disp. 2. dub. 3. ex n. 3. ubi subdit cū Angel. verbo votum 2. n. 12. & Sylvest. eodem verbo 3. q. 9. esse mortale acceptare Episcopatum nondum impleto eo Religionis voto. Soar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 19. n. 3. nonissime post primam impressionem visus Hieron. Roder. in *compend. quest. Regul. resol. 111. n. 14.***

³ Sed obstat maxime quod status Episcopi est perfectior statu Regulari, cap. veniens, de iure iur. cap. licet, de Regular. & votum non infringit, qui commutat in melius, cap. pervenit, il. 2. illo tit. de iure iur. In primis Abb. in presenti, n. 6. dicit decisionem huius text. ex eo procedere, quia vouens ille ex ambitione consenserat electioni suae in Episcopum, si enim zelo bono ductus consensisset, nullius culpa reus foret, sed hae expositio placere non potest, quia de illa ambitione ex text. non constat, immò cum post electionem consulat Pontificem quid efficere debeat, potius praesumenda est bona intentio. Alij explicant procedere eo quod electus ille Episcopus erat in lethali, vtote, qui votum Religionis tempore praestituto non impleverat, at electio Episcopi in mortali existens est cassanda, cum eligatur ad ministranda Sacramenta, quae ministraturo gratiam exigunt, ita Hostiens. hic num. 2. Ioan. Andr. num. 6. Buttr. num. 7. & Henric. num. 3. Sed nec hae expositio placet, quia si huic rationi inniteretur decisio Pontif. obligaret solum ad agendam praeteritam culpae poenitentiam, qua redderetur ille Sacramentorum minister aptus, nec verè dixisset text. opus esse Episcopatus renuntiatione. Quare Henric. in *summa lib. 10. de Sacramento Ordinis, c. 3. num. ult. in commento lit. L.*

Et Fr. Emman. in *summa, tom. 2. cap. 6. num. 6.* dicunt Summum Pontificem in presenti, loqui de consilio, ibi, *consulimus*, cum nulla sit culpa acceptare Episcopatum, & ob id non adimplere Religionis votum. Sed quamvis videatur Pontificem loqui de consilio cum utatur verbo, *consulimus*, tamen re vera praecipit, ut constat ex illis verbis, *Si tuam desideras sanare conscientiam*, quia observare consilium non pertinet ad sanitatem conscientiae tuendam, & ideo dixit Pontifex, *consulimus*, non quia non sit praecipitum, sed quia non procedat in forma indicij, si enim sic procederet, cogeret.

Verum his non obstantibus securè dicendum est hunc teneri dimisso Episcopatu ad Religionem transire, quia acceptans Episcopatum, admittit impedimentum Religionis promissae, & sic erit voti reus, quamvis enim non repugnet, ut Religiosus fiat Episcopus, repugnat tamen ut Episcopus fiat Religiosus, quia oportet illum prius fieri novitum, & in operibus humilibus versari, quae dignitatem Episcopi dedecent; ita meritò post Sylvest. Abulen. Angel. Tabien. Caiet. & alios docent Sanchez in *praecepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 17. num. 5. nonissime Bartholom. à S. Fausto in thesauro Religiosorum, lib. 1. de voto simplici, in communi, q. 191. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 1. c. 16. quest. 2. & cap. 2. quest. ult. & p. 2. lib. 3. c. 32. quest. ult. ubi respondet ad obiectionem illam de statu Episcopali quod sit perfectior statu Religiosorum, nihil imp. dire, quia votum sub precepto cadit, Episcopatus verò consilij, non praecipit opus est: & ad illud quod licitus est transitus à Religionem ad Episcopatum, respondet transitum humilmodi fieri auctoritate Summi Pontificis, non propria voluntate Religiosi.*

Vtrum autem desideretur licentia Pontificis ad dimittendum Episcopatum illum semel acceptatum, transcundumque ad Religionem gratia prioris voti implendi? vide Caiet. 2. 2. q. ult. art. 3. circa solutionem ad 1. dub. 2. Sanchez d. c. 17. n. 6. Azor. d. lib. 11. c. 16. q. 2. Soar. d. tract. de voto, lib. 3. c. 4. n. 8. & tom. 3. de Relig. lib. 1. cap. 2. o. num. 1. Barthol. de Vecchis in *praxi observanda in admittendis ad Religionis statum novit. disp. 2. dub. 3. num. 5. ubi resoluit licentiam in hoc casu desiderari, nisi Episcopus esset tantummodo electus, sed non confirmatus. Barthol. à S. Fausto d. lib. 1. q. 335. ubi q. 338. querit an Episcopus, cui talis licentia à Pontifice denegatur, ad aliquid faciendum ex vi voti teneatur?*

Si verò Episcopus post Episcopatum emittat votum ad eundem Religionem, certum est hoc casu votum includere conditionem affirmativam, si Pontifex licentiam concesserit, quia inconsulto Romano Pontif. non potest renuntiare Episcopatu, ac Religionem ingredi, & ideo cum id votum non sit omnino irritum, tenetur Episcopus consensum Papae petere, eoque obtento votum adimplere, & è converso eo denegato liber erit: ita Sylvest. verbo votum 3. quest. 1. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 1. c. 16. q. 2. Sayr. in *claus. Regia lib. 6. c. 5. n. 24. in fine. Sanch. d. lib. 4. c. 25. n. 36. Barthol. de Vecchis ubi sup. ex num. 7. An & quando votum non acceptandi Episcopatum obliget, latè & eleganter agit Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad c. 1. ex n. 8. dist. 85.*

SUMMARIVM.

- 1 Prelatus etiam professus potest votum ultramarinum emittere, & in suos vsus vicefratram prouentuum Ecclesia convertere.

2 Prelatus

² Prælati & Clerici habentes qualiacunque beneficia exigentia residentiam nequeunt longæ Peregrinationis in suarum Ecclesiarum præiudicium vergentis voto se adstringere.

³ Prælati licitum olim erat cum omnibus generaliter concedebatur aditus in Terram sanctam, emittere votum eundi in subsidium Terra Sanctæ, illudque exequi etiam inconsulto Pontifice tenebantur, hodie vero cum is aditus non pateat, necessaria est Pontificis licentia.

⁴ Prælati Regularibus officio predicandi fungentibus, non autem simplicibus Religiosis, integrum fuit olim votum eundi in subsidium Hierosolymitanum emittere, ac exequi sine superioris licentia.

CAP. Postulatis. XI. & ult.

Honor. III.

¹ Regulares superiores Cruce signati poterant ex voto dimissis idoneis procuratoribus adire Terram sanctam, & secum ferre vigintiannam debitam, si tamen erant vires verbo, exemplo, & consilio, & eorum absentia Ecclesiæ non enormiter laderentur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Ioan. Andr. Butr. Imol. Anan. Host. Henric. Anchar. Panorm. Vi. in ration. lib. 3. iuris Pontif. pag. 325. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 493. remissive Ximen. in concord. p. 2.

² Per absentiam vestram enormiter non ledantur.] Ergo Prælati, & Clerici habentes qualiacunque beneficia exigentia residentiam nequeunt longæ peregrinationis in suarum Ecclesiarum præiudicium vergentis voto se adstringere, vt per Azor. instit. moral. p. 1. lib. 1. c. 26. q. 3. Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. c. 25. n. 44. & 49. Fr. Emman. in summi. p. 2. c. 90. n. 3. Sayr. in clau. Regia, lib. 9. c. 5. n. 25. Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 3. c. 4. n. 10. nouè Barth. à S. Fausto in thesaur. Religiosorum, lib. 1. q. 342.

³ Potestis, & tenemini votum peregrinationis implere.] Olim quando omnibus generaliter concedebatur aditus in Terram sanctam, licitum erat Prælati emittere votum eundi in subsidium Hierosolymitanum, illudque exequi inconsulto Romano Pontif. tenebantur, vt tenent Richard. in 4. dist. 38. art. 4. q. 2. Rosel. in sum. verbo votum 2. n. 16. At cum hodie is aditus non pateat, necessaria est Pontificis licentia, Angel. verbo votum 2. n. 2. Syluest. eod. verbo 1. q. 2. Azor. d. q. 3. Soar. de Relig. tom. 2. tract. de voto, lib. 3. c. 4. n. 12. Sanch. d. c. 25. n. 45. Et ita olim integrum fuisse solis Prælati Regularibus officio predicandi fungentibus votum eundi in subsidium Hierosolymitanum emittere, ac exequi sine superioris licentia, ac subinde ab illo non posse irritari, resolunt Abb. in præsent. num. 2. Rosel. dicto verbo votum, 2. num. ult. Syluest. eod. verbo 3. q. 4. hinc inferentes id non esse licitum simplicibus Religiosis; quamvis illos id votum emittere, atque exequi absque Abbatis licentia posse, nec Abbatem illud irritare valere teneant in præsent. Ioan. Andr. n. 2. Host. n. 1. Anchar. n. 5. & Anan. n. 2. & in cap. ex multa, hoc tit. Host. num. ult. Butr. n. 1. Anchar. in fine, & Ioan. Andr. n. 6. in fine.

Barbol. Collect. Tom. II.

De Statu Monachorum, & Canonico-regularium.

Tit. XXXV.

SUMMARIUM.

- 1 Doctores referuntur super hanc rubr. scribentes.
- 2 S. Basilij,
- 3 S. Benedicti,
- 4 Cluniacensium,
- 5 Camaldulensium,
- 6 Fontis Coryli,
- 7 Vallis Umbrosæ,
- 8 Grandimontensium,
- 9 Carthusianorum,
- 10 Cisterciensium,
- 11 Montis Virginis,
- 12 Syluestrinorum,
- 13 Celestinorum,
- 14 S. Ambrosij ad nemus,
- 15 Olivetanorum,
- 16 S. Hieronymi per Hispaniam,
- 17 S. Hieronymi in Pisis,
- 18 S. Hieronymi in Fessulanis,
- 19 Doctores referuntur de Canonicis Regularibus,
- 20 Canonici Regulares instituti ab Apostolis.
- 21 Lateranenses,
- 22 S. Fridiani,
- 23 S. Rufi,
- 24 Arouasæ,
- 25 S. Victoris,
- 26 Premonstratenses,
- 27 Mantuani,
- 28 Spiritus sancti apud Venetos,
- 29 S. Sepulchri,
- 30 S. Crucis Coninbricensis,
- 31 Vallis viridis,
- 32 Vindelemenses,
- 33 S. Saluatoris,
- 34 S. Georgij in Alga,
- 35 S. Petri de Monte Corbulo,

Monachi.

Canonici Regulares.

UPER hanc rubr. scripserunt Zabarel. Ioan. Andr. Imol. Anan. Butr. Anch. Panorm. Guillelm. Durand. in breuiario aureo fol. 109. Ioan. de Londris in breuiario sanctorum Canonum, fol. 176. verso. Petr. de Ratenno in compendio iuris Canon. Martin. Mefnart. in epitome Decret. fol. 134. verso. Dan. Venator in analysi method. iuris Pontif. à pag. 481. Goffred. & Host. in summi. huius tit. Alex. Callan. & Anastas. Germon. in paratielis ad quinque libros Decretal. sub hoc tit. nouè Barthol. Carthagena in expositione titulorum iuris Canon sub eod.

Monachorum.] Monachales congregationes hodie plures numerantur in Ecclesia Catholica; & inter omnes primum locum obtinet Religio Sancti Basilij ab eodem Sancto Basilio Magno instituta anno 369. Pontifice Felice II. Imperatore Iuliano apostata; creuit maximè hæc familia per Orientem, translata est etiam ad Occidentem, vbi adhuc durat. Vestiuntur Monachi nigro colore. habent Monasterium prope Romanum in loco, qui appellatur Grotta ferrata. De hac Religione agunt Sanctus Antoninus 2. part. histor. tit. 15. cap. 12. Callaneus in catalogo gloria mundi, part. 4. confid. 54. Paul.

Da 3